

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reș Ferdinand (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürgőny cím: Közlöny. Arad. Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdoni kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 840, félévre 420, negyedévre 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lejelle több. Ezves szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint.

XLVII. évfolyam, 270. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897-1932.

Szombat, 1932. november 19

A vajudó hegyek

ezuttal is csak egy mikroszkópikus segély-egrecskét szültek az aradi magyar színjátszás számára s hogy ez így történhetett, annak — ugyilátszik — sokkal mélyrehatóbb okai vannak a gazdasági szempontnál, amely mögé elhuzódni igyekezett a politikai elfogultság.

Szomorú megállapítások hangzottak el az interimár-bizottság pénteki ülésén. Elsősorban is hivatalos részről jelentették ki, hogy Arad város vezetőségének egy banija sem áll rendelkezésre kulturális intézmények támogatására. Hiába létezik egy törvény, amely a város lakosságától befolyó látványossági adó huszonöt százalékát kimondottan kulturális intézmények támogatására visszautalja az illető város rendelkezésére: ezek a jelentékeny összegek, úgy látszik, elakadnak valahol a közigazgatás tekervényes utvesztőiben. Másodsorban kiderült, hogy ezt az állapotot egyáltalán nem találja rendkívülinek a város illetékes ügyosztálya, mert a helyzet felderítése érdekében vajmi keveset ért el: mondhatnánk úgy is, hogy fogalma sincs róla, hogyan és hol lapang ez az összeg. Pedig, akárhogy is vesszük: ennek a városnak adózó polgára joggal megkövetelheti, hogy minden keservesen befizetett leje rendeltetési helyére jusson. Arad polgársága, melynek tulnyomó része magyar adófizető, kétszeres joggal megkövetelheti, hogy ha a magyar szó szinpadának anyagi nehézségéről tárgyal a város vezetősége, ne legyen szimpla vállvonogatás az illetékesek válasza, ne a felelősséget elhárító, kifelé tárt tenyér semmitmondó gesztusa a kért segélynyújtás helyett.

A városvezetőség székeiben tulnyomó számban olyan férfiak ülnek, akik a magyar kultúra emelőin nőttek fel, a magyar kultúra tudásbázisából szerezték felkészültségüket, amely őket mai helyeikre juttatta. A kultúra igazi szeretetét és megbecsülését nem korlátozhatják nemzetiségi elfogultságok, sem személyi averziók, éppen azok előtt, akik igen jól ismerik a magyarság kulturális értékét és a magyar szinpad általános irodalmi jelentőségét. Nagyon rossz szolgálatot tesznek tehát mindazok a férfiak a saját városuknak, saját művészeti, társadalmi és politikai körüknek, akik azáltal remélnék maguknak babérokat szerezni, hogy egy kisebbségi nemzet intézményének romlására törnek, vagy legálább is az: elő kívánják segíteni. Az ilyen babér-vadászok a maguk lelki destruktivitásában rendszerint tehetetlenek és használatatlanok ott és akkor, amidőn valóban cselekedniök, produkálniuk kell.

Az évezredek magyar kultúra előtt akár melyik nemzet fia tisztelettel emelheti meg a kalapját, ha lelkét nem mértelyezte meg az elfogultság, az irigység és a rosszakarat szelleme. Minden nemzet irodalmában, művészetében örök emberi értékek élnek a maguk öröksemeleiben: ezeket az értékeket megsemmisíteni dőre kísérlet és oktalan törekvés. Tartsa halaszthatatlan kötelességének Arad város vezetősége saját polgárságával szemben, hogy mielőbb tisztázza a hiányzó kulturális alapok ügyét és rendet teremtve a kalódó közvagyon dzsungelében, jogos támogatásból juttassa az aradi magyar kulturális intézményeket!

Az aradi városi tanács ügyében interpelláció hangzott el a szenátusban

Vlad Sándor ezredes, hunyadmegyei szenátor az aradi tanács visszahelyezését követelte. -- Nem kapott választ a szenátor. -- „A kisebbségek jólétben élnek“ — jelentette ki a kamarában egy vasgárdista

Pop C. István rendreutasította a magyarságot támadó képviselőt

Bucurestiből jelentik: A képviselőház mai ülésén Stanescu vasgárdista a tegnapi ülés jegyzőkönyvéhez szólal fel és e címen Willer Józseffel polemizál, aki szerinte interpellációjában olyan kijelentéseket tett, amelyek súlyosan sértők a diákságra.

Gherman (szocialista): *Semmi sem mossa le róluk azt a szégyent, hogy feldúltak egy könyvtárat.*

Stanescu: *A diákság ekkor is öntudatosan cselekedett.* Tiltakozik az ellen, hogy Willer hordának nevezze a hazafiasan tüntető diákokat. Azt is állította az interpelláló magyar képviselő, hogy az ilyen tüntetések súlyosabbá teszik a magyar kisebbség helyzetét. *Kérde, mi-ben jelentkezik a magyarok nyomora?*

Adóvégrehajtók hadjárata

Pop C. István elnök felszólítja a képviselőt, hogy ne polemizáljon, hanem a jegyzőkönyvhöz tegye meg a megjegyzését.

Stanescu: *Az igazság az, hogy amíg a kisebbségek teljes jólétben élnek az országban, az alatt a románság nyomorog. (Taps a karzaton.)*

Az elnök figyelmezteti a karzatos, hogy tartózkodjék a tetszésnyilvánításoktól, különben kénytelen lesz a karzatos kiüritetni.

Marton Ernő dr. a pénzügyminisztert interpellálja az adóközegek lelketlen eljárása miatt, amellyel a polgárságot zaklatják. Storojinec megyében maga volt tanúja azoknak a tragédiáknak, melyeket az adóvégrehajtók idéznek elő a családokban, amelyekből lakásberendezést, szerszámot, párnát, válogatás nélkül mindent elszednek, dacára annak, hogy a megyében a folyó évi adók 80 százaléka ki van fizetve. A pénzügyminisztertől megnyugtató választ kér.

Gherman szocialista azt kérde a pénzügyminisztertől, hogy mikor szándékozik a nyugdíjasok hátralekos ítelményeit folyósítani.

Panescu (lupista) az iránt intéz kérdést a kormányhoz, hogy mi az álláspontja a konverziós törvény tekintetében a semmitörvény dő-

tése után. Fischer József dr. és Lázár Illés kormánypárti a máramarosmegyei élclmezési zavarok ügyében interpellál.

A napirendelőtti felszólalások után Radulescu Mehedinti, a felirati bizottság előadója terjesztette elő a válaszfelirati javaslatot.

A szenátus mai ülésének első felszólalója az aradi Vlad Sándor ezredes, hunyadmegyei szenátor volt, aki a fel nem osztatott aradvárosi tanács visszahelyezése és sürgős összehívása tárgyában intézett interpellációt a belügyminiszterhez. Az interpelláló szenátor választ nem kapott.

Florescu Th. volt igazságügyi miniszter kérdést intéz a kormányhoz arra vonatkozólag, hogy a semmitörvény ismeretes döntése után milyen álláspontot öhajjt elfoglalni a konverzióról szóló törvény sorsa tekintetében.

A szenátus ezután igazolta Grigore Filipescu szenátori mandátumát és meghallgatta az udvarhelyi szenátorválasztás megvizsgálására kiküldött parlamenti bizottság jelentését. A jelentés alapján a szenátus igazolta Matis András mandátumát és ezzel a magyar gazdasági blokk a második szenátori helyhez jutott.

Isopescu-Grecul a válaszfelirati javaslatot adta elő, amelynek vitáját holnap kezdi meg a szenátus.

A jövő héten nyilatkozik Titulescu

Titulescu külügyminiszter egyébként a jövő héten nyilatkozik a román-orosz tárgyalásokról. Csütörtökön lesz az interpellációk napja a Kamarában, ami elé nagy érdeklődéssel tekintenek. Az ülésen a liberálisok részéről előreláthatólag Duca is felszólal. A vitában Vaida nem vesz részt, helyette Gafencu jelenik meg az ülésen.

Itt írjuk meg, hogy a lapok értesítése szerint a Roger Auboin és Madgearu pénzügyminiszter közötti tárgyalások eredményeképpen a kormány értesítést küldött a külföldi hitelező bankokhoz az adósságok amortizációja és a kuponok csökkentése ügyében. A kormány hétfőre várja a külföldi hitelezők választát.

Pofozkodás a jugoszláv parlamentben

Gyávanak neveztek egy minisztert a szkupstina ülésén

Belgrádból jelentik: A szkupstina mai ülésén ismét botrányos jelenetek játszódtak le. Az incidensek a tegnapi ülés eseményeinek következményei voltak. Mint ismeretes, tegnap a képviselőházban Pavlik katolikus lelkész élesen bírálta Kráhrner tárcanélküli miniszter ügyeit, míg a szlovén képviselők közül Petrovár képviselő deklarációt nyújtott be, amely-

ben Kráhrner minisztert kvalifikálatlanul gyávanak nevezte. Emiatt Nikis ellenzéki vezér és Zerer képviselő között hatalmas szöcséta keletkezett, amely csakhamar verekedéssé fajult. Zerer a terem közepére sietett és arcul ütötte Nikist. A verekedő képviselőket a közelben állók választották szét. Az elnök a dulakodás után berekesztette az ülést.

Moratóriumot kapnak a husz holdon felüli birtokok tulajdonosai

Alapos revízió alá veszik a konverziós törvényt. A Semmitőszék döntésének következményei. — Weil Károly dr. nyilatkozata

Bucurestiből jelentik: Országszerte óriási érdeklődést keltett a bucuresti-i semmitőszék tegnapi ítélete, amely szerint megállapítást nyert, hogy a konverziós törvény négy szakasza alkotmányellenes. Ez a feltűnést keltő döntés nagyon kellemeilen helyzetet teremtett kormánykörökben. A konverziós törvényt — mint köztudomású — a Iorga-kormány rezsimje alatt Argetoianu készítette el, majd a Vaida-kormány módosításokat eszközölt a törvénytervezeten. A kormánynak most az a feladata, hogy az előző két kormány hibáit kiküszöbölje s e célból kénytelen magyarázó-törvényt kiadni, amelyben megváltoztatják a semmitőszék által alkotmányellenesnek ítélt szakaszokat.

Törvényhozási rendelkezés a bizonytalanság eloszlására

A Semmitőszék döntése percek alatt elterjedt Bucurestiben, ahol különösen politikai körökben élénk tárgyalások témáját képezte. A kormány sürgős intézkedéseket léptet életbe, miután most az a helyzet, hogy az összes hasonló perek elintéztéknek tekinthetők. Átmenetileg valószínűleg úgy oldják meg a kérdést, hogy a kormány az összes husz holdon felüli birtokok adósságaira moratóriumot ad, míg a törvény kikorrigálását véglegesen elintézik. Maniu Gyula miniszterelnök tegnap megérkezett a fővárosba egy napi távollét után és azonnal érintkezésbe lépett a nemzeti-parasztpárt legképzettebb jogászainak egyikével: Radulescu mehedinti-i ügyvéddel, akit felkért, hogy sürgősen lásson hozzá a magyarázó törvénytervezet elkészítéséhez. A nemzeti-parasztpárt jogi szakértője most alapos revízió alá veszi a konverziós törvényt, hogy a jövőben hasonló meglepetésektől megkímélje a kormányt.

A konverziós törvény alkotmányellenes szakaszairól dr. Weil Károly ismert aradi ügyvéd az alábbiakat mondta az Aradi Közlöny munkatársának:

A Semmitőszék döntésének jelentősége a Konverziós törvény alkalmazására vonatkozólag egyenesen beláthatatlan horderejű. Egyelőre hiányos információink vannak csupán és nem ismerjük pontosan annak indoklását. Csupán az ismeretes, hogy a „Banca Orientalui” kérésére történt a határozat, egy olyan speciális esetben, amikor egy 20 holdon felüli birtokosról volt szó, akinek konvertálási jogát a szanálási törvény 8-ik paragrafusa ismeri el. Ennek a szakasznak és a vele összefüggésben levő további szakaszoknak alkotmányellenességét mondotta ki a Semmitőszék. Ebből az következik, hogy a 20 holdon felüli konverziós kérvényeket a felek felfolyamodásai következtében megsemmisítik.

De mi történik azokkal a hitelezőkkel, akik nem adtak be semmiségi panaszt a konverziót engedélyező bírót határozatok ellen?

Ez annál érdekesebb, mert

az alkotmány 103. szakaszának értelmében ha a Semmitőszék kimondja az alkotmányba ütközés elvét, az csak arra a konkrét esetre vonatkozik, amelyre kérték. Feltétlenül törvényhozási rendelkezéssel kell tehát a jogbizonytalanságot eloszlítani,

mert a nem apelláló hitelezők sem kerülhetnek rosszabb helyzetbe

A törvény 8-ik paragrafusát mondták ki alkotmányellenesnek, mely a 20 holdon felüli gazdákra vonatkozik. Miután a törvény első és következő szakaszaiban a 20 holdon aluli gazdákra vonatkozó, lényegileg azonos jogelveket állapítottak meg,

egészen bizonyos, hogyha ilyen konkrét eset kerül a Semmitőszék elé, a most kimondott

elvi határozatot fogja hozni ezen szakaszokra vonatkozólag is, vagyis a 20 holdon aluli gazdák kérelmeire is meg fogja állapítani az alkotmányellenesség elvét.

Ismétlem, a határozat indoklását nem ismerjük, azonban a döntés mindenestre rendkívüli érdeklődésre tarthat számot, nemcsak jogászai körökben, hanem az egész ország gazdasági közvéleményében is, mert hiszen — mondjuk meg az igazat — a konverzió nem az első törvény, amely áttört a magántulajdon elvét. Az első törvény, amely teljesen negligálta a magántulajdon elvét, az agrárkiszajátítási törvény volt, melyet már ismerünk, míg a másik a bányatörvény volt.

Románia régi alkotmánya azt mondja, hogy a magántulajdon szent és sérthetetlen („Sacra și inviolabilă”), míg a jelenlegi új alkotmány 17-ik paragrafusa csak „biztosítja” (garantează) a tulajdonjogot. Hogy a konverziós törvénnyel szemben a Semmitőszék mégis egyenesen az alkotmányellenesség álláspontjára helyezkedett, annak súlyos és mélyreható okai lehetnek. A jogi motívumokon kívül a közhangulat és a külföld álláspontja is hozzájárulhattak a konverziós törvény megdöntéséhez, mert a mai pénzügyi leromlás és a közbizalom megszűnése nagyrészt ezen szerencsétlen törvénynek köszönhető.

Minden törvényt megvizsgálандó az alkotmányosság szempontjából

A Lupta mai számában egyébként megszólaltatja Xeniu volt liberális miniszter, ismert jogtudóst a Semmitőszék tegnapi szenzációs döntésével kapcsolatban. Xeniu kifejti, hogy az 1923. évi alkotmány demokratikus szellemét bizonyítja a Legfelsőbb Semmitőszék tegnapi döntése. Minden törvényt meg kell vizsgálni az alkotmányosság szempontjából. A volt miniszter azonban megjegyzi, hogy

a semmitőszéki döntést gyakorlatilag nem lehet általánosítani, minthogy nem lehet minden egyes konverziós esetet a Semmitőszék elé vinni. Ennek folytán a kormány kénytelen lesz a konverziós törvénynek vagy a finanszírozásáról gondoskodni, vagy pedig egy-két évi moratóriumot bevezetni, a helyzet tisztázásáig.

Subad királynő sirja

Holttest, amely ma is az ötezer év előtti szépségét mutatja

Talán soha sem érdekelték annyira az emberiséget a tudományos világ problémái, a technika, a kultúra és a művészetek fejlődése, mint az utóbbi tíz esztendőben, a világháborút követő súlyos évek alatt. A néptömegek érdeklődését részben az is magyarázza, hogy soha más időkben nem volt olyan rohanó tempója a haladás, a fejlődés, mint ezekben az években, amidőn a tudományos és technikai problémák megoldásai valóságos rekordteljesítményt reprezentálnak. Oceanrepülések, világkörüli Zeppe lin-utak, óriás-léghajók felszállása, közlekedés a sarkokon át, rakéta-kísérletek és mindennek koronája: Piccard tanár stratoszféra-repülése, az Ember 16.000 méter magasba lendül a földhőköztöttségéből, hogy a kozmikus sugarak rejtélyét kifürkéssze.

Ezek a problémák egyre nagyobb tömegek érdeklődését mozgatták meg s élénk emlékeztünkben van még az Einstein-elméleti láz és a Tutankamun fáraó sirjának kiásatása körül támadt óriási érdeklődés, amely világszerte minden más problémát, tudományos kísérletet háttérbe szorított hosszú időn keresztül. A Tutankamun sirkamra feltárásával az egiptológia felbecsülhetetlen forrásanyagra tett szert, amely az egyiptomi kultúra eredetét és fejlődését egész más világításba helyezte. Az angol sajtó hasábos cikkekben ünnepli most Tutankamun fáraó sirjának feltalálását, melynek tízesztendősi évfordulójához érkezünk el. Tíz esztendeje annak, hogy több évtizedes eredménytelen munka jutalmául 1922. november 4-én Howard Carter professzor vezetése alatt dolgozó angol expedíció a Királysírok-völgyében ráakadt Tutankamun fáraó sirkamrájára.

Világszerte rendkívül nagy érdeklődéssel kísérték az 5000 éves sírok ásatait és Tutankamun fáraó öt évezred előtt a múltba hullott

árnya újra testet öltött... Valóságos legendakör szövédként a fáraó sirkamrájának feltárása körül és nagy megdöbbenéssel tárgyalták a világ minden táján azokat a tragikus eseményeket, amelyek a sirkamrák tanulmányozása során szinte látumszerű következetességgel történtek meg. Ki ne emlékezne azokra a titokzatos mérgezési esetekre, amelyek áldozatul követelték az expedíció vezetőjét, sőt több tagját is és ezt a különös szerencsétlenséget, amely a Tutankamun-sírhoz fűződött, a felhevült fantáziájú tömegek a Fáraó átkának tulajdonították.

1922. november 4-én délután 3 órakor gyűlt össze egy husztagu társaság Howard Carter professzor vezetésével Tutankamun sirkamrája előtt, hogy évezredek múltán először érintse újból emberi láb az örökös nyugalomnak szánt helyet. A sír három helyiségből állott, egy előkamrából, a király halotti kamrájából és egy harmadik kamrából, amely a sír legnagyobb kincseit tartalmazta. A halotti kamrát egészen betöltötte a Fáraó aranyozott koporsója egy ötméter hosszú, 3.30 méter széles és 2.73 méter magas alkotmány, amelyet körülvettek az értékes halotti ajándékok. A harmadik kamrában felbecsülhetetlen értékű, csodálatos kincsek tömege volt felhalmozva.

A Tutankamun-sír feltárásával egyidejűleg a Tigris- és Eufrát-folyók között egy hatalmas ősi metropolis ásatait is folytatták, amelynek értéke nemcsak hogy együtt említhető a Tutankamun-sirkamra feltárásával, hanem jelentékenyen felül is mulja az egyiptomi királysír felfedezésének fontosságát. Egy évtizede folyik Mezopotámiában az Eufrátesz mellett a sumirok egykori fővárosának, Ur-nak kiásatása a kiváló londoni archeológusnak C. Leonard Wolsley-nek vezetésével. A régi Babylonia őslakói a sumirok az Ur-ban végzett ásatainak eredményei szerint a legősibb kultúrnépek és Ó-Egyiptom kulturájának csirája is itt, az Eufrát völgyében keresendő. Az Ur városában feltárt leletek keletkezésének korát Krisztus előtt 3500 évre helyezik.

Az Ur-ban végzett ásatainak eredményei között a legértékesebb a Napisten óriási méretű temploma. Feltártak azután egész sor sumir királysírt. A sirkamrákat a legértékesebb ajándékok csodálatos tömege tölti meg. Zsirkőből és alabástromból való korszok, serlegek, csészék, amelyek ezüstből és rézből készültek, k arcsu aranykelyhek lapislazuliból való fogókkal, ezüst csónak, vert aranyból sisakok, dárda, nyilak és török művészi díszítésekkel.

Egyes sírokat a zsákmányolók már megbolygattak, de néhány teljesen érintetlen maradt. Ilyen volt a szépséges Subad királynő sirja is, amely éppen olyan értékes archeológiai szempontból mint Tutankamun egyiptomi királyi sirja, azonban csodálatosképpen kevesebbet tudnak róla világszerte, mint egyiptomi kollégájáról. A királynő végső nyugalmanak színhelye egyetlen nagy kincseskamrához hasonlított, nem volt olyan drágaság, nem volt olyan érték, amellyel a királynő testét az utolsó álmához fel ne díszítették volna. A holttestet pompás köpeny fedte, amelyet elborított a drága aranyhimzés, acháttól, lapislazuliból, karneolból való gyöngysorok. Fejét az arany-ötösség valóságos remekműve fedte, arany-ékszallagokból, koszorukból, gyöngyből és rozettákból. Subad királynő vltaszteste ma is, 5000 esztendővel ezelőtti szépségét mutogatja. Ő az első történelmileg elismert szépasszony, aki évezredekre átszarmaztatta legendás szépségét...

Ugy Subad királynő, mint sirkamrájában, mint a többi királysírban nagyszámu emberi csontvázat találtak, melyekről megállapították, hogy ezek az udvaroncok, udvari dámák, rab-szolgák csontváza, akik önként mentek a halálba a temetési ünnepen.

Az Ur-ban végzett ásatainak csodálatos, évezredekkel dacoló kulturájáról tesznek bizonyosságot és soha el nem ért mesteri voltukkal örökre kivívták az emberiség bámulatát az ősumir kultúra iránt.

Merényletet terveztek Papen lemondott német kancellár ellen

Hitlerék részvesznek az új német kormányban. -- Hindenburg elnök titkos tárgyalásai a német pártvezérekkel

Berlinből jelentik: Nagy érdekfűző előzi meg Hindenburg elnök tanácskozásait, amelyeket a német pártvezérekkel folytat le. Ma Kass, Hugenberg és Dingelde jelentek meg az elnöknel kihallgatáson. A tárgyalások zárt ajtók mögött, a legnagyobb titokban folytak és azoknak tárgyáról semmiféle hír nem szivárgott ki. Politikai körökben hangsúlyozzák, hogy a tárgyalások egyelőre csupán informatív jellegűek és a kormány megalakítására vonatkozó döntés csak a jövő hétre várható.

Müncheni jelentés arról számol be, hogy Hitler elfogadta Hindenburg távirati meghívását és ma délelőtt repülőgépen Berlinbe utazott. A müncheni Barna Házból erőiesen cáfolják azokat a híreket, hogy Hitler helyettesíteni akarja magát a pártközi értekezéseken. A nemzeti szocialista vezér kijelentette, hogy részt akar venni a helyzet kialakulása körül folytatandó tárgyalások minden fázisában.

A kormányválság kibontakozása — politikai körök általános véleménye szerint — Hitler holnap délelőtti kihallgatásától függ. A Völkischer Beobachter szerint „elérkezett az idő Hitler kancellárságára”. Az esetben, ha Hitler nem kapna meghívást a kancellárságra, akkor is részvesz a nemzeti szocialista párt egy esetleges koalíciós kormányban, mert egy újabb stagnálással alásnák a párt erőségét- fegyelmét. Hitler és Goebel intranszigiens álláspontot foglalnak el ebben a kérdésben, míg Strasser, Stöhr és Göhring, a nemzeti szocialista párt alvezérei azzal érvelnek, hogy semmiképpen sem szabad távolmaradni a kormányzástól.

Most először jelentkezik a német sajtóban az a feltevés, hogy lehetetlen, hogy a német politikának egyetlen biztos fundamentuma és forrása az elnök személye, Hindenburg legyen. Mi lesz, ha a sors akarata megfosztja a német népet elnökétől? Nyilvánvaló, hogy akkor a mai viszonyok között a káosz következne. Míg egyik irányban nemzeti szocialista vezetés alatt álló kormányzást követelnek, a másik oldalon

pártokon felül emelkedő kabinetet sürgetnek,

melynek vezetésére első sorban Bracht-ot tartják a legalkalmasabbnak. Bracht kancellársága egyidejűleg a régóta vajdó súlyos porosz konfliktus megoldását is jelentené, mert Bracht kinevezése esetén a centrum és a nemzeti szocialisták segítségével porosz miniszterelnökké választatná meg magát és ezzel a személyi összefüggéssel végre sikerülne megteremteni a Birodalom és a porosz állam egységét.

Azt remélik, hogy ezt a kabinetet Hitlerék

eltűrnék éppugy, mint esetleg Gessler volt hadügyminiszterét, vagy Gördeier lipcsei főpolgármesterét, a volt árdiktátorét. De akik ismerik a nemzeti szocialisták taktikáját, nem várnak sokat az ilyen „tűréstől.” Hiszen Papennek is megígérték támogatásukat, de mikor a Papenkabinet nem bizonyult teljesen engedelmessé, köznek.

a legvadabb ellenzékbe vonultak ellene.

Általában csak úgy képzelik a megoldást, hogy az csak akkor lehetne megnyugtató, ha a nemzeti szocialisták aktív szerepet vállalnak a kormányzásban és részt vesznek a felelősségben.

Előkelő bankárokat tartóztattak le Budapesten

Ujabb valutacsempészési botrány a magyar fővárosban. -- Heidelberg Vilmos érdekes vallomása. -- 300 kilogramm aranyat vásárolt a bankár

Budapestről jelentik: Bankkörökben élénk feltűnést keltett az a hír, hogy a magyar főváros legelőkelőbb bankárját, Heidelberg Vilmost, valamint még néhány széles körökben ismert pénzembert szállították a főkapitányságra. Heidelberg Vilmoson kívül Heidelberg György, Schnürmacher Pál és testvérei, Vilmos és Lipót, valamint Obláth Leó bankárokat is előállították. Az utóbbi rokona Heidelbergnek.

A nagy szenzációt keltett valuta-ügyben ma az alábbi érdekes leleplezéseket jeleníti az Aradi Közlöny budapesti munkatársa:

Az egyre nagyobb hullámokat felverő valuta-ügy tulajdonképpen egy feljelentés révén pattant ki, amelyet a Nemzeti Banknál tettek. A feljelentés szerint, a Budapesten évtizedek óta előkelő szerepet játszó Heidelberg Vilmos bankár hatalmas összegeket vitetett ki Svájcba, a Lichtensteini Vaduzba és más külföldi államokba. A Nemzeti Bank felhívta a rendőrség figyelmét, amely rajtaütésszerűen házkutatást tartott Heidelberg Vilmos bankházában s ugyanakkor a detektívek váratlanul megjelentek Schnürmacher Pál főszabados irodájában, ahol szintén házkutatást tartottak.

Heidelberg Vilmos ma azzal a kérelemmel fordul a nyomozást vezető rendőrtisztviselőhöz engedjék meg neki, hogy régi orvosát egy belgyógyász egyetemi tanárt, a saját költségén a főkapitányságra hívjanak, mert a kiállott igazalmak következtében régi betegsége kújult és erős rosszullétet érez. A főkapitányságon még nem döntöttek arról, hogy tel-

Minden más kibontakozás csak ideiglenes lehetne.

A birodalom belső békéjének biztosítására kiadott rendeleteket ma meghosszabbították. A november 2-án kiadott rendelet hatályát január másodikáig hosszabbították meg, míg a november 3-iki pótrendeletet, kivéve a választói gyűlésekre vonatkozó paragrafusát, szintén meghosszabbították. A választások előreláthatólag január 15-ig lesznek.

Berlinben ma egy rendőrbírói tárgyaláson kiderült, hogy Papen lemondott kancellár ellen gyilkos merényletet terveztek. A bíróság előtt egy asszony állott, aki kedden délelőtt be akart surranni a volt birodalmi kancellár palotájába, az örök azonban észrevették és megmozdítása alkalmával egy éles tört találták nála. Az asszony a mai tárgyaláson kijelentette, hogy kérelemmel akart a kancellárhoz fordulni és abban az esetben, ha elutasította volna, úgy el volt tökévelve arra, hogy merényletet követ el Papen ellen, annál is inkább, mert szocialdemokrata, a kancellár pedig — mint mondom — más politikai nézetet vall.

jesíthetik-e a bankár kérelmét, vagy pedig rendőri orvos fogja megvizsgálni. Heidelberg bankár ma délben történt kihallgatása alkalmával rendkívül érdekes vallomást tett. Heidelberg Vilmos elmondotta, hogy annak ellenére, hogy a látszat ellene szól, sem a magas sem pedig más vagyonát nem sította ki külföldre. A helyzet az, hogy Buenos Airesben él egyik sógora, a világszerte ismert, dúsgazdag Garde Eugenio gabonakereskedő, akinek ő kezeli Európában lévő egész vagyonát s ő hozta Magyarországra Garde tőkéit, hogy itt különböző vállalkozásokba fektesse. Lugátlanokat vett számára, részvényplaketteket vásárolt és hasonló befektetéseket eszközölt. Sógora pénzével nemcsak Magyarországon, hanem Németországban, Svájcban és más országokban is diszponált. Azok a banklevelezések pedig, amelyeket külföldi pénzügyintézetek intéztek a Heidelberg R.-t.-hoz, mind Garde vagyonának elhelyezéséről és európai forgalmáról közölne adatokat.

Heidelberg Vilmos Magyarország tőzsdéjében igen előkelő szerepet játszik. Harmencöt éve tőzsdetag és rendkívül gazdag ember. Ő honcoltatta le a Magyarországnak adott külföldi kölcsönök budapesti kihelyezésének egy részét is. Mint legendák mesélik Heidelbergről, hogy szeptemberben nem kevesebb mint 300 kilogramm színaranyat vásárolt, amelyet eddig nem értékesített. A rendőrségre előállított tőzsdések közül az esti órákban tartóztatták Schnürmacher Lipót, Heidelberg György dr.-t, Heidelberg Vilmost és Obláth Leót, míg Schnürmacher Pál, valamint György ellen felvették a vádat.

Többszáz ezer lej es sikkasztás

Zsákokban szállította lakására a sikkasztott pénzt a Nemzeti Bank nagyszabeni fiókjának igazgatója. -- Megszökött, ma d önként jelentkezett az igazgató

Nagyszabentől jelentik: Néhány nappal ezelőtt bizalmas feljelentést kapott a Banca Nationala bucuresti-i vezérigazgatósága, amelyet arról értesítettek, hogy a Banca Nationala szabeni fiókjának igazgatója többszáz ezer lej es sikkasztást követett el. A Banca Nationala vezérigazgatósága Notzescu Ioan vezérinspektort küldte le Szabent a ügy kivizsgálására. A vezérigazgató rovincsolást tartott a fiókintézetnél és hamarosan megállapította, hogy 321 ezer lej hiányzik.

Amikor a vezérinspektor közölte Popescu Dragasani igazgatóval a vizsgálat, illetve a rovincsolás eredményét az igazgató elsápadt,

ma pedig töredelmes vallomást tett. Elmondotta, hogy a hiányzó pénzt a közelmúltban két zsákban lakására szállította. Az esetről a kiküldött inspektor nyomban jelentést tett a vezérigazgatóságnak, amely megtette a fiókintézet igazgatója ellen a bünyvádi feljelentést. Popescu Dragasani igazgató azonban időközben nyomtalanul eltűnt.

A bucuresti-i Cuvantul szerint a megszökött igazgató ma váratlanul jelentkezett a szabeni ügyészségen, ahol kihallgatása után letartóztatásba helyezték. A sikkasztó igazgató kijelentette, hogy a hiányzó pénzt néhány táborijától meg fogja szerezni és azt visszatéríti a Banca Nationalának.

CORSO-Mozgo

MA 8, 5, 7 $\frac{1}{2}$ és 9 $\frac{1}{2}$ órákor:

WILLY FRITSCH

Az aszfaltbetyár

Ménard építész: RALPH A ROBERTS.

A felesége: CAMILLA HORN

zenés vigjáték Louis Verneuil boházata után.

WILLY FRITSCH legkedvesebb, legelőkelőbb és legszemélyesebb alakítása.

Szombaton és vasárnap d. u. 3 órákor a rendezés mellett adjuk (Aszfaltbetyár) 10 és 20 lejes helyreval.

Vasárnap d. e. 11 $\frac{1}{2}$ órákor!

SEVILLAI ÉNEKES!

Ramon Nevarro gyönyörű zenés énekes hímje
Matiné helyrevalkal!

**Borotválkozás előtt**

még pedig a bőr beszappanozása előtt (legajánlatosabb néhány perccel előtte) dörzsölje be bőrét jól a

NIVEA - CREME

vagy

NIVEA - OLAJ

nevi bőrápolószerekkel. Ne vegyen tulsokat, nehogy a szappanhab képződését megnehezítse. A bőr rugalmas lesz, a szakáll megpuhul, könnyebb lesz a borotválkozás; Ön nem fog többet vörösz, repedezett foltokat észlelni bőrén.

Nivea-Creme: Lei 16.- - 72.-, Nivea-Olej: Lei 55.-, 85.-
Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov

Izgalmas vita a bíró és az ügyvéd között

Bonyodalmak egy autógázolás körül, amelynek áldozata egy aradi ur-asszony volt --- A bíróság egy havi börtönre ítélte a gázoló soffört

Körülbelül három hónappal ezelőtt súlyos autógázolás történt az aradi sugáruton. A lövés-ucca sarkánál augusztus 19-ikén este az Arad 685. számú autó, amelyet Fodor János sofför vezetett, elgázolta Balatoni Mihályné aradi urasszonyt, akit súlyos sérülésekkel szállítottak a mentők a megyei kórházba. Ma tartotta az ügyben a főtárgyalást az aradi törvényszék második szekciója, azonban a tárgyalást érdekes bonyodalmak előzték meg. Az autó tulajdonosa az egyik aradi biztosítóval balesetbiztosítást kötött 250 ezer lej értékben és a gázolás megtörténte sor került volna arra, hogy az intézet kifizesse az áldozat kezeltetési költségeit. A biztosítóintézet azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy a balesetért maga az áldozat a felelős és megbízta ügyvédjét Fodor védelmével. A vádlottat így a biztosító megbízásából dr. Lepa Valér védte.

A mai tárgyaláson kihallgatták az áldozatot, aki a soffört okolta a balesetért és aki kijelentette, hogy három hónapon át orvosi kezelés alatt állott és még most sem gyógyult meg teljesen. Ezután három tanút hallgatnak ki. Mindhárom azt állítja, hogy a sofför sebészen hajtott, sőt Tóth Bálint nyugalmazott mozdonyvezető megállapította, hogy az autó sebessége körülbelül hatvan kilométeres volt. Tóth kihallgatásánál kisebb incidens is történt a tárgyalást vezető Alexandrescu elnök és Balatoni Mihályné jogi képviselője, dr. Cotioiu Romul ügyvéd között. Az ügyvéd egy kérdést tett fel a tanuhoz, mire az elnök kijelentette:

— *Ügyvéd ur, Ön, mint a károsult képviselője, csak a kártérítésre vonatkozó kérdéseket tehet fel a tanuhoz. Ami magát az esetet illeti, arra való a bíróság.*

Cotioiu dr. indulatosan pattant fel:

— *Én csak kértem, a bíróság, ha úgy tetszik elutasíthatja kérésemet! Nekem képviselőnek kell kliensem érdekeit és senkinek tiltatja meg nekem, hogy a számat kinyissam.*

Az incidens azonban hamarosan elsimult, miután csupán félreértésből keletkezett és a tárgyalás a szokott nyugodtsággal folyt tovább. Mandru Miklós ügyész javasolja, hogy a bíróság ne hallgasson ki újabb tanukat, a már kihallgatottak tisztázták az ügyet. Ezzel szemben Lepa Valér dr. védő új tanukat jelent be annak igazolására, hogy a balesetért az áldozat volt felelős, valamint annak bizonyítására, hogy az autó legfeljebb 15 kilométeres sebességgel haladt. Helyszíni szemle megtartását is kéri. Mandru ügyész ellenzi a védelem előterjesztését amelyet a bíróság el is utasít, majd az ügyész megtartja vádbeszédét.

Példás büntetést kért az ügyész a vádlott

Keresse fel / PILISINÉ

kozmetikai szalonját

P. Avram Iancu (Szabadság-tér) 16. Hajszálak, szemölcsök végleges eltávolítása. — Esti kikészítések. — Arcmasszage. — Olcsó bérletre dszer.

sofförre. Megállapította, hogy a tanuvallomások szerint Fodor 50—60 kilométeres sebességgel száguldott, ami megengedhetetlen Arad főútvonalán és nagyarányu gondatlanságra vall. Még abban az esetben is, ha nem ötven, hanem 45 kilométeres sebességgel ment az autó, büntetést érdeml a sofför, amiért egy város belterületén ilyen gyorsasággal haladt. Cotioiu dr. hatvanezer lejes kártérítést követel, majd Lepa Valér dr. védő a sofför felmentését kéri. Kijelenti, hogy a sofför idejében túlkölt, az autó lassan ment, nem is száguldhatott 60 kilométeres sebességgel, mert minden autószerelő tudja hogy egy négyéves Ford-kocsi maximális teljesítménye nem éri el ezt a sebességet. Semmiféle pozitív bizonyíték nincs és ezért felmentést kér. Rövid tanácskozás után a bíróság gondatlanságból okozott súlyos testisértes címén egy havi börtönre ítélte a soffört, akit egy évre tiltott el foglalkozása gyakorlásától. Az indokolásban a terhelő tanúk vallomására hivatkozik a bírósági ítélet, amely az elgázolt urasszony képviselőjét polgári perre utasítja. A vádlott felebbeszédét jelentett be a bírói ítélet ellen.

Színház — Irodalom — Művészet

* Az aradi Városi Színház műsora. Szombat délután 4 órákor: Amikor a kislányból nagy lány lesz (operett, 5, 10, 15, 20 és 25 lejes helyárakkal). Vasárnap délelőtt fél 11 órákor: Weekend (operett, ifjúsági és népies előadás, matiné helyárakkal). Vasárnap délután 4 órákor: Ezerjő (operett, itt negyedszer, mozi helyárakkal). Este 9 órákor: Ezerjő (operett, itt ötödször, B. bérlet, mozi helyárakkal).

* Minden este zsúfolt ház mellett megy a színházi szezon legnagyobb slágere: az „Ezerjő”. Az aradi színház megtalálta azt a darabot, amely a színházkedvelő nagyközönség minden rétegét kielégíti. Ez a nagyszerű operett: az „Ezerjő”, amely minden este zsúfolt házak mellett megy az aradi színházban és olyan sikereket arat, amelyenre már hosszú évek óta nem volt példa. A közönség nap-nap után meleg ovációban részesíti a darab főszereplőit: Arató Ally primadonnát, Erényi Böskét, a színház kedvencét, Kiss-Mariskát, Gömörly Emmát, akik a humort képviselik, Balázst, Felhőt, Olaszt, Szendrey Misit, Darvast, Járvort, Mészáros és Lantost, akik valósággal briliáznak ebben a mulattató, szórakoztató operettben. Általános feltűnést keltett Pop Smarandita énekszámjaival, akiről még sokat fogunk hallani. Ugyancsak szenzáció erejével hatott Felhő Erviné-Szentirmay Lonci vendégszámja, valamint Gellért Melinda klasszikus tánca. Külön élmény Felhő Ervin alakítása, aki mint rendező is utóélettel fővárosi nivóju munkát végzett. Urleteanu karmester ezuttal is kiválóan vezényli a kibővített zenekart, de Gellért Pál is dicséretes munkát végzett a zongoraszólamok ellátásával, tett színpad, valamint a meglepetések egész sora a legkellemesebb hatást váltotta ki a közönség körében. Az „Ezerjő” egész héten műsoron van, mozi helyárakkal. Az „Ezerjő” minden látogatójának a Meinel-cég továbbra is felszolgálja a híres „háromcsillagos” feketekávéját, míg a City-Zeiner-

Rablótámadás

Hamburg legnépesebb uccáján. Egy álarcos autósbandita vakmerő tette

Hamburgból jelentik: Ma délben vakmerő rablás történt Hamburg egyik legforgalmasabb uccáján, a Repsold-Strassen. Egy 50 év körüli áruházi szolgálta nyugodtan haladt az uttesten, hóna alatt tartva aktatáskáját, amelyben 50 ezer márkát vitt az egyik bankba. A járda mellett hirtelen csukott autó állott meg, amelyből egy álarcos férfi ugrott ki, karonragadta a megremült szolgát, majd revolvért fogott rá. A szerencsétlen ember a rémülettől kiáltani sem tudott, mialatt az álarcos bandita elragadta tőle aktatáskáját és az 50 ezer márkás zsákmánnyal együtt visszaugrott kocsiába. Az álarcos rablónak nyoma veszett. A rendőrség a legszelesebb körű nyomozást vezette be a vakmerő rablás ügyében.

Nagyszzebeni diákleány rejtélyes halála

Nem az előírt gyógyszert szolgáltatotta ki a patikus

Nagyszzebenből jelentik: Rejtélyes haláleset ügyében indított vizsgálatot a nagyszzebeni ügyészség. Tegnap tifusz-tünetek között megbetegedett Soima Anna szebeni diákleány. A leány hozzátartozói nyomban orvost hívtak, aki megfelelő receptet állított ki. Soimának a gyógyszert a Harboch-féle gyógyszerárban szereztek be, itt azonban állítólag nem azt a gyógyszert szolgáltatott ki, amelyet az orvos a recepten előírt. Ennek következtében a diákleány még tegnap este rejtélyes kinok között kiszenvedett. A vizsgálat eddigi adatai szerint, a gyógyszerárból kifogyott az orvos által rendelt gyógyszer és a patikus egy másik orvossággal helyettesítette azt. Az ügyben a hatóságok erélyesen folytatják a vizsgálatot.

drogéria kölnvizet, szappant és pudert ajándékoz a közönségnek.

* Előkészületben: Molnár Ferenc: „Harmónia”, „Érik a huzakalász” és „Fizessen nagysád” operettjüdüdságok.

* Betiltották Budapesten a „Halálos ifjuság” dráma előadását. Budapestről jelentik: A Belvárosi Színház baráti egyesületének tagjai részére zártkörű előadás keretében be akarta mutatni Ferdinand Brucknernek a „Halálos ifjuság” címen írt nagyszabású drámáját. A rendőrség azonban közbelépett és a darab előadását véglegesen betiltották, miután a közérkölc és közszemérem szempontjából súlyosan kifogásolhatóknak találták azt. A darab betiltása Budapesten nagy feltűnést keltett.

Vasárnap délelőtt 11 órákor
Gyermekelőadás az Iparos-Otthonban
Jancsi és Juliska
Belépő-díj 10.— lej. — A mézeskalácsház
a jó gyermekek között lesz szétosztva. 3948

* Az „Ezerjő” vasárnap délutáni előadásom. A színház igazgatósága az „Ezerjő” slágeroperettet vasárnap délután 4 órára is műsorra tűzte. A vasárnap esti előadás 9 órákor kezdődik.

* Szombat délután: „Amikor a kislányból nagy lány lesz” — „filléres” helyárakkal. Békefy-Lajtai bájos, szórakoztató operettjét játsza szombat délután 3 órai kezdettel a színtársulat, a premier szereposztásában, „filléres” helyárakkal. Legolcsóbb jegy 5, a legdrágább 25 lej.

* Vasárnap délelőtti matiné: Weekend. Vasárnap délelőtt fél 11 órákor matiné lesz a színházban, amely alkalommal a szerzonnyitó sláger: a „Weekend”-et játsza az operett-társulat premier szereposztásában, „filléres” helyárakkal. Legolcsóbb jegy 5, a legdrágább 25 lej.

* Csongor és Tünde irodalmi bemutatója ma este fél 9 órákor lesz a Minorita Kulturházban, három felvonásban és hét színben. Belépődíj nincs. Meghiyó felmutatandó.

Nincs pénz a magyar kultúra számára

Aradváros kasszájában

Éles vita az interimár bizottság ülésén a színház támogatása körül. — Törvényellenes javaslat. — Jelentéktelen kedvezményeket szavaztak meg az aradi városi színháznak

Többheti késlekedés után Aradváros vezetősége végre tárgyalásra tűzte ki az aradi általános magyar színház ügyét. Mint ismeretes, a város mindezekig nem kötötte meg a szerződést Szendrey Mihály magyar színházgáttal, ugyszintén nem hozott határozatokat azon kérvények felett sem, amelyeket a színházgáttól az idők folyamán a városvezetőséghez intézett. Így kérte, hogy a színház ruhatárának és büfféjének bérleti jogát hagyják meg, a régi gyakorlatnak megfelelően, a színházgáttól birtokában: ezenfelül pedig Aradváros vállalja magára a színház világításának és fűtésének terheit és legalább ebben a formában nyújtson némi támogatást az aradi magyar színház számára. A városvezetőség egy töredéke érthetetlen averzióval fogadta a magyar színházgáttól kérelmeit és jórészt ennek tudható be, hogy mindezekig az interimár-bizottság nem vette tárgyalás alá a színház ügyét. A pénteki interimár-bizottsági ülésen az ellentétek

helyenként és formában robbantak ki, tanulságokban gazdag fordulatokat adva a vitának, amely a késő esti órákban nyult.

„Ha az alap üres, az nemcsak hiba, hanem törvénytelenység”

Közvetlenül az ügyek előterjesztése előtt Albu Livius bizottsági alelnök arra hívta fel a városvezetőség figyelmét, hogy a város kasszája üres, mivel rendkívül kiadások terheltek meg. Ezenfelül pedig egy belügyminisztériumi rendelet kategorikusan megtiltja minden város számára, hogy rendkívüli segélyeket folyósítsanak színházak részére. A kulturális táncossal egyetértőleg oly értelemben tett javaslatot, hogy tartsa meg a város a saját részében a színházi büffét és a ruhatár kezelését, szedje be a szokásos hirdetési díjakat a színházgáttól a plakátok után és a színházgáttól által leteendő 50.000 lej kauciónak készpénzben történő lefizetését határozottan kössék ki.

Botioc Elek dr., majd őt követően Grapini Romulus dr. azt a véleményüket juttatták kifejezésre, hogy

ahol lehetséges, ott segíteni kell

az anyagi nehézségekkel küzdő színházgáttól. Ebben a kérdésben egy előző ülés keretében Nagy Sándor dr. és Velcsov Géza dr. tanácsstagok is ennek az elvnek figyelembevételére hívták fel a városi tanács figyelmét. Felvetődik a kérdés, hogy tulajdonképpen hajtott-e egyáltalán akkora jövedelmet a büffé és a ruhatár a városnak, hogy érdemes lenne erről vitát indítani? Miután a hozzászólások során ennek szükségessége nem merült fel, Albu Livius alelnök hirtelen fordulattal arra hívta fel a bizottság figyelmét, hogy a színházgáttal szemben bünyvádi feljelentés fekszik a törvényszék

Ghandi halálaitéli magát

Ujév után kezd meg új éhségstrájkját

Londonból jelentik: Gandhi kijelentette a Daily Herald bombay-i levelezőjének, hogy röviddel ujév után megkezdí újabb és ezuttal haláláig tartó éhségstrájkját, ha nem nyitják meg az érinthetetlenek előtt a bombay-i híres Guruvayoor-templomot. A levelező megállapítása szerint a Mahatma még egyáltalán nem heverte ki legutóbbi éhségstrájkja hatásait, nagyon gyenge.

ken. Nagy Sándor dr. a váratlan bejelentésre adott replikájában arra mutatott rá, hogy

bárki ki van téve annak, hogy bünyvádi feljelentést tegyenek ellene:

ítélet nélkül azonban ilyesmi nem lehet senkire nézve dehonesztáló. Aradváros vezetősége nincs hivatva ilyen szempontból bírni el az aradi magyar színház ügyét: a miniszterium megadta a működési engedélyt Szendrey számára, tehát helyesebb, ha a napirendi tárgy mellett maradnak. A ruhatár és a büffé bérletének ügyével kapcsolatban Velcsov Géza dr. a következőket mondotta:

— Szükkebliség volna a várostól, ha ragaszkodna a büfféhez és a ruhatárhoz. Az urak nagyon jól tudják, hogy a színháznak milyen kevés jövedelme van és eddig az volt a városvezetőség irányelve, hogy lehetőleg segítsen a kisebbségi színházgáttól.

Albu, Popa Constantin, Popovici hozzászólásai után Siartea dr. felteszi a kérdést: akar-e a városvezetőség egyáltalán segíteni a magyar színház számára, ha igen, milyen módokon adhatja meg segítségét? A bátran felvetett nyílt kérdés eldönti a terméketlen vitát: az interimár-bizottság nagy többséggel odaitéke Szendrey igazgatónak a színházi ruhatár és a büffé bérletét.

A fűtés és világítás kérdésénél újult erővel tört ki a szó-csatározás. Két vagon kokszába kerülne a városnak, hogy a színház fűtési kérdését megoldja — mondotta Nagy Sándor dr., ami összegszerűleg 40.000 lejt sem jelent. Albu alelnök ellenérvként felolvasta a temesvári városvezetőség hivatalos átiratát. A hivatalos átirat szerint Szendrey Temesváron naponta 1000 lej fizetésére kötelezte magát a várossal szemben a fűtésért, külön 1000 lej fizetésére a világításért: összesen 2820 lej kiadást vállalt minden rendes előadási nap után magára. Temesvár gazdagabb város — mondotta — miért legyen nagyobb Arad? Nagy Sándor dr. arra hívta fel a város figyelmét, hogy a vígjátszó 25 százalékos megtérítéséből a városnak egyenesen kötelessége volna támogatni a kulturális intézmények között az aradi magyar színházat. Általános figyelmét keltett erre Velcsov Géza dr. újabb komoly felszólalása.

Parasztlázadás

egy csehszlovákiai községben

A bankárverés véres fejleménye. — Sortüzet adott a csendőr-különítmény a feldühödött tömegre. — Két halott

Prágából jelentik: A lapok nagy cikkekben foglalkoznak a garamszécsi csendőrsortüz ügyével. A hivatalos kommunikáció csak szűkszavuan emlékezik meg az eseményről, azonban a lapok részletes tudósításokban ismertetik a lázadás előzményeit. Az érdeklődés középpontjába került kis Garamszécs község a breznói járásban fekszik és lakosai nagy nyomor közepette élnek. Néhány nappal ezelőtt a Tátra-bank árverést tüzetett ki az egyik parasztházára és miután féltek a község lakosaitól, az árverés csendőri segédlet mellett folyt le. A parasztek nem árvertek és így a bank vette meg a 28 ezer cseh koronát érő ingatlan 600 koronáért. A feldühödött parasztság erre megtámadta az árverezőket, véresre verték a járási képviselőt, míg a csendőroket egészen

aki azt fejtegette, hogy Temesváron vállalhatja a színházgáttól a költségeket, mert ott — éppen azért, mert gazdagabb város — megy is a színház. Ezenfelül Temesvár városától évente 250.000 lej szubvenciót kapott a magyar színház számára.

— Megdöbbenéssel hallottam — mondotta emelt hangon — hogy Aradváros költségvetésébe nincsen felvéve egy bani sem hasonló kulturális segélyezésekre. Olyan szükkeblűek lettek volna Aradváros vezetői, hogy a kultúra számára nem szántak semmit? ?

Am vannak rendkívüli és póthitelhetőségek is, amelyekkel ezt a hibát még korrigálni lehet.

Ha az alap üres, ez nemcsak hiba, hanem egyenesen törvénytelenység is

— jelentette ki Velcsov dr. — mert a vígjátszó adóból megtérülő összeget csakis erre a célra szabad fordítani. Mi a saját gázüzemünkben nyugodtan adhatunk kokszot és ne befolyásolja most egyes tanácsstagokat a gondolat, hogy a színházgáttól adjuk.

Nem a direktor kapja, hanem adjuk a magyar kultúrának! Két vagon koksz árán módosított nyúithatunk Aradváros közönsége számára, hogy elérhessen a színházba!

Megkötik Szendreyvel a szerződést

Albu politikai izü replikája a „magyarpárti tanácsstagok forszírozott kívánságairól” tulajdonképpen el is vész a felviharzó vitában. Botioc Elek dr. bizottsági elnök, hogy a kéreleddel ellentéteket áthidalja, Tripa gázüzemigazgatót kérte fel, hogy ismertesse, milyen módon juttathatná kokszhoz a színházat.

Hosszan húzó vita után a városvezetőség oly értelemben határozott, hogy

ingyen villanyt és fűtőanyagot nem ad a színházgáttól.

de interveniál a villanygyárnál, hogy közüzemi árban adjon áramot a színházgáttól. Egyben egy vagon kokszot küld pénzért, amelyre ráadásul adja a 2000 kg. szénport is.

Ezután a bizottság elvetette és törvényellenesnek bélyegezte meg az interimár-bizottsági alelnöknek azt a javaslatát, amelyel készpénzben követelte a kaució letételét

a színházgáttól: Kimondották, hogy a kauciót állampapírokban is köteles a város elfogadni, majd megszavazták az egész szerződés-tervezetet, a fenti módosításokkal együtt. Szendrey

1933. év augusztus hó elsejéig kapta meg a városi színház bérletét,

azzal a kötelezettséggel, hogy a téli főszezonnak legalább négy hónapig kell tartania, amely idő alatt albérlésbe semmi esetre sem adhatja ki a színházat. Ezzel a mozgalmas bizottsági ülés véget ért.

24-én csütörtökön Sofia Munteanu egyetlen HANGVERSENYE a Kulturpalota nagytermében.

Schubert, Brahms, Mittler, Strauss, Juga, Bredicianu, Zirra, Dima.

H I R E K

A házaselet titka

Az egyik legelterjedtebb francia hetilap felszólította olvasóit, írják meg, mit tartanak helyesebbnek: a mai fiatal leány szabad életet éljen-e a házasság előtt, úgy mint a férfiak, vagy pedig őrizze meg ártatlanságát, amíg férjhez megy?

Az olvasók nagy tömegének válasza megnyugtató volt. Azt írják, hogy a fiatal leányok éljenek tiszta életet a házasság előtt.

Jött azonban két furcsa válasz is, mind a kettőt nő írta. Az első így szól:

— A nő éljen épp olyan szabadon, mint a férfi, mert csak így ismerheti meg tulajdonképpen önmagát. A házasság lényege a hűség. Egy ártatlan, fiatal leány nincs tisztában önmagával és esetleg csak a házaseletben jön rá, hogy képtelen a hűségre. Ellenben, ha szabadon él, akkor idejekorán rájön erre és ha érzi, hogy nincs hajlandósága a hűségre, akkor nem megy férjhez és tesz boldogtalanra egy embert és önmagát.

A másik nőolvasó a következőket írta:

— Ártatlan voltam, amikor férjhez mentem. Hü akartam lenni a férjemhez, de nem tudtam és ezért elvált tőlem. Három éve van egy barátom, akihez egyetlenegyszer sem voltam hűtlen. Férjemmel együtt éltem és nem tudtam hozzá hü lenni, barátommal nem élek együtt, megcsalhatnám, de hü vagyok hozzá. Szerintem a boldog házaselet titka, hogy a házaseledek ne éljenek egy fedél alatt, sőt ne is találkozzanak mindennap.

— **IDŐPROGNÓZIS:** Többnyire derült idő, éjjel és reggel helyenként köd, erősebb fagy várható. A nappali hőmérséklet néhány ponttal a fagypont felett.

Délután 3 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: AZ ATLANTIS KIRÁLY-NÓJE. (Rendes helyárrakkal).

SELECT MOZGÓ: NYUGATI VÁNDOROK (8 tejes helyárrakkal).

5. negyed 8 és negyed 10 órakor:

CENTRAL MOZGÓ: AZ ATLANTIS KIRÁLY-NÓJE. PIERRE BENOIT világhírű regényének németnyelvű filmváltozata. Főszerepekben: **BRI-GITTE HELM, GUSTAV DISSL** és **WLADIMIR SOKOLOFF.**

SELECT MOZGÓ: HARRY PIEL-el: „TITKOS KÜLDETÉSBEN”. A női főszerepben: **MARIA SOLVEG.**

JÖN! JULIEN DUVIVIER-nek, a kiváló rendezőnek vizjátéka: „**HALLÓ PÁRIS — HALLÓ BERLIN.**”

JÖN! KÉMNÖK VÉGZETE. Izgalmas dráma, a világháború idejéből.

— **Hóvihar Bucuresti és Predeal között.** Bucurestiből jelentik: Brassó és Predeal között, ma óriási hóvihar dühöngött. Brassóban a hőmérséklet — 12 fok volt.

— **Nagyszabású szovjet hadgyakorlatok a Kaukázusban.** Londonból jelentik: A londoni lapok szerint a szovjet a Kaukázusban nagyszabású hadgyakorlatokat tart, amelyen gőrpstüzelő tankokkal, repülőgépekkel és többútpusú fegyverrel gyakoroloznak. Most próbálják ki az ugyan-csak teljesen új találmányu hét és fél milliméteres automatikus puskát is.

— **Legkellemesebb, legideálisabb, legenyhébb hajtató a Solvo pirula.** Egy doboz 20 lej. Földes-gyógy-szertár.

— **Felmentették Méhely budapesti egyetemi tanárt a felekezet elleni izgatás vádjáról.** Budapestről jelentik: A tábla ma tárgyalta Méhely Lajos budapesti egyetemi tanár ügyét, akit — mint emlékeztetés — hitfelekezet ellen való izgatás miatt, a törvényszék két heti fogságra ítelt. Az ügy felebbezés folytán ma került a tábla elé, amelynek tanácsa megsemmisítette a törvényszék ítéletét, azon indoklással, hogy Méhely Lajos csupán tudományos alapon foglalkozott a zsidó vallással.

— **Nemzetközi fajbaromfi-kiallítás Budapestben.** Budapestről jelentik: A magyar fajbaromfi-tenyésztők december 14-én nagyarányu nemzetközi kiállítást rendeznek.

— **Leprások küldöttsége a munkaügyi miniszter lakásán.** Bucurestiből jelentik: D. R. Ioanitescu munkaügyi miniszternek, aki gyakran fogad lakásán is küldöttségeket, ma délelőtt furcsa látogatói voltak. A miniszter lakásán három leprabeteget jelent meg a tichilesti-i táborból, akik elpanaszolták a betegek ételmezési és ellátási panaszait. A miniszter utasította az egészségügyi hatóságokat a lepratelep sérelmeinek orvoslása végett.

— **Ujabb letartóztatások a budapesti vámcsalás ügyében.** Budapestről jelentik: Emlékeztetés, hogy 33 javadalmi őrt bíróság elé állítottak vámcsalás vétsége miatt. Ma ujabb öt javadalmi őrt került letartóztatásba.

— **Braun Gusztávné temetése.** Öszinte részvét mellett kísérték ma utolsó útjára Braun Gusztávnét. Dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi mondta el a bucsuztatót, majd megindult a menet az aradi izraelita temető felé. A sirnál Weisz Sándor főkántor megkapó gyászadalokat énekelt. Aradváros társadalma széles körökben őszinte részvételt adozott az elhunyt uriaszonynak.

— **Felmentettek egy hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolt végrehajtót.** Hivatalos hatalommal való visszaéléssel vádolva állott ma az aradi törvényszék előtt egy adóhivatali végrehajtó. Az Aradi Közlöny annakidején beszámolt arról, hogy Luca Aurel aradi adóvégrehajtó botrányt rendezett egy Boros Béni-téri illatszerek-kereskedésben. A cég tulajdonosnője erre hivatalos hatalommal való visszaélés címén jelentette fel az erőszakoskodó végrehajtót, aki ma került vádlottként a bíróság elé. A mai tárgyaláson a végrehajtó kijelentette, hogy jóhiszeműen járt el és az állam érdekeit vélte védeni. A törvényszék rövid tanácskozás után felmentette a végrehajtót a vád alól, miután beigazoltnak látta jóhiszeműségét.

— **Uj fedett-uszoda Debrecenben.** Debrecenből jelentik: Ma délután bemutatták a sajtó képviselőinek az új fedett-uszodát, amelynek vizét egy közeli hőforrás szolgáltatja.

— **Feljelentés a pécskai csendőrség ellen.** Néhány hónappal ezelőtt Jaminszky András pécskai pékmester feljelentést tett az ottani csendőrség ellen, amelynek több tagját azzal vádolta, hogy őt megverte. A feljelentés szerint Jaminszky május elsején éjszaka hazafelé tartott, amikor a faluban szolgálatot teljesítő csendőrök igazolásra szólították fel. A pék nem állott meg a felszólításra, hanem futásnak eredt. A csendőrök utána szaladtak és sikerült is elhagyni Jaminszkyt, akit beszállították az őrsre és ott, — a feljelentő előadása szerint — súlyosan bántalmazták, úgy, hogy kórházba kellett szállítani. Topciu vizsgálóbíró ma folytatta a kihallgatásokat az ügyben. Kihallgatták a pécskai csendőrség tagjait, akik kijelentették, hogy ők nem verték meg Jaminszkyt. Lehetséges, hogy a határőrök, akik szintén a községben teljesítettek szolgálatot, fogták el és bántalmazták a péket. Kihallgatták azokat a határőröket is, akik május elseje éjszakáján a községben tartózkodtak. Ők viszont azt vallották, hogy bár annakidején tényleg a község területén tartózkodtak, senkit sem bántalmaztak. A vizsgálat most folyik tovább, annak megállapítására, tulajdonképpen kik verték meg Jaminszky Andrást pécskai péket.

Mindenki figyelmébe!

Magyar okiratok román nyelvre való hiteles fordítását, kérvény-, beadvány- és nyomtatványok román szövegezését és fordítását hitelesítéssel eszközöl

M i t r a I. S á n d o r,

törvényszéki hites román-nyelvi, magyar-román fordító és tolmács ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand No. 9. (Az útvárral jobbra).

— **Kommunista munkás az aradi törvényszék előtt.** Matheisz Péter aradi kommunista munkás ma ismét vádlottként állott az aradi törvényszék előtt. Ezúttal azzal vádolták, hogy a „Jövő” című lapban három, kommunista irányú cikket írt. A mai tárgyaláson megállapítást nyert, hogy a magyar nyelven megjelent cikk tartalmát a bíróság nem ismeri. A törvényszék elrendelte, hogy az ügyesség egy héten belül az állam nyelvre fordítva terjessze be az inkriminált cikkeket és a tárgyalást elhalasztotta.

Kiadják Ausztriának a bécsi kártyacsalás két főszereplőjét

A római legfelsőbb bíróság döntése

Bécsből jelentik: A Neue Freie Presse értesülése szerint, a legfelsőbb olasz bíróság tegnap döntött a körülbelül másfél évvel ezelőtt leleplezett bécsi kártyacsalás két, olasz földön letartóztatott főszereplőjének sorsa felett. Mint emlékeztetés, letartóztatják Olaszországban az odaszökött Berzeviczy Györgyöt és báró Manasset. Ausztria megindította a kiadatási eljárást, azonban mindkettő a legfelsőbb bírósághoz felebbeztek kiadásuk ellen. A római legfelsőbb bíróság tegnapi döntésében elutasította a felebbezést. Így néhány hét múlva Bécsbe kerülnek a kártyacsalás hősei és ügyükben hamarosan megtartják a főtárgyalást.

A debreceni diákvizsgák ügye a magyar parlament előtt

Erélyes kézzel török le a rendezarók akciót.

Budapestről jelentik: A parlamentben Weltner Jakab és Fábian képviselők a debreceni egyetemen lezajlott diákvizsgák ügyében interpellációt terjesztettek be. A távollevő kultuszminiszter helyett Petry Pál közoktatási ügyi államtitkár válaszolt az interpellációkra. Kijelentette, hogy a legerélyesebb intézkedéssel letörnek minden rendezaró megmozdulást. A félévi időtartamra kizárt Herczeg Bélát értesítették, hogy 15 napon belül folyamodhat ügyének felülvizsgálásáért, de ettől eltekintve, beható vizsgálatot folytatnak le arról, csakugyan igazságtalanság történt-e Herczeg Béla kizárásával.

— **Két hónapi fogház közokirathamisításért.** Dura Aurel aradi lakos közokirathamisítás vádjával terhelve állott ma az aradi törvényszék előtt. A vád ellene az volt, hogy hamis vasuti utazási engedélyeket használt fel. Dura néhány hónappal ezelőtt fejezte be katonai szolgálatát és az egyik katonai irodából utazási blankettákat vitt el, amelyeket a maga nevére állított ki és használt fel. A bíróság ma két havi fogházra ítélte Durát.

— **A sajtényi verekedés következményei.** Drila Nicoara és Borsa György sajtényi lakosok néhány hónappal ezelőtt, egy körösmű mulatozás alkalmával megverték régi haragosukat, Primar Todort. Tettükért ma kerültek az aradi törvényszék elé, amely fejenként egy havi börtönre ítélte őket.

— **Sírköavatás.** A múlt évben elhunyt özvegy Reismann Lipótné sírkövének felavatása e hó 20-ikán, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a zsidótemetőben.

— **Elítelt aradi betörők.** Ma hirdetett ítéletet az aradi törvényszék második szekciója Cornea Florea és Hutiu aradi lakosok felett, akik — a vád szerint — ahhoz a betörőbandához tartoztak, amely az elmúlt év telén sorban követett el betörésszerű lopásokat a vasút környékén. A bíróság tegnap lefolytatta az ügy tárgyalását és mára halasztotta az ítéletkihirdetést. Az ítéletben a bíróság Corneát négy havi és 19 napi, Hutit pedig négy havi börtönre ítélte.

— **A világ legöregebb embere elvesztette állását.** Senki sem lehet próféta a saját hazájában, még ha olyan hosszúra nyújtotta is a Próféta életkorát, mint amilyen hosszú életkorral dicsekedhetik Zaro Aga, a világ legöregebb embere. Ezí bizonyítja az a szomorú kis finálé, ami, a 150, vagy talán már 160 éves öreg török amerikai és angolai „diadalutja” után szülővárosában, Istanbulban következett be. Zaro Ágát ugyanis kellemetlen meglepetés érte, midőn hazatért Istanbulba, ahol mielőtt „világhírű” lett volna, a városháza főportási állását töltötte be. Midőn élelmes amerikai impresszáriók felfedezték, hogy ő a világ legöregebb embere, kicsalták eszűítő ajánlatoikkal külföldre. Zaro Aga akkor nem törődött azzal, hogy mi lesz a főportási állással, vagyont akart szerezni, hírnévre, dicsőségre vágyott. S most, midőn pénztelenül teljesen kiderült, hogy állását mással töltötték be. A világ legöregebb embere most Ankarába készül, hogy Kemal pasánál intervenáljon, mert vissza szeretné nyerni főportási állását az istambuli városában.

A pénzüzetek elégedetlensége az agrárváltók miatt

A Nemzeti Bank nem könnyített a bankok helyzetén.

Bucurestből jelentik, hogy a Banca Nationala igazgatósága beható tanácskozásokat folytat az agrárváltók kérdésében. A Nemzeti Bank ugyanis a nála leszámított agrárváltókat, amelyek az egyes bankoktól kerültek át hozzá, sorban megváltottatja. Ezzel kapcsolatosan a romániai bankok tiltakozást terjesztettek be a Banca Nationala-hoz és követelték, hadd hasson oda, hogy az állam a szanálás alá eső gazdák váltói értékének ötven százalékát fedezze le. A Nemzeti Bank igazgatósága hosszas tanácskozás után elsősorban megállapította, hogy a bankok által visszleszámított agrárváltók nem esnek a konverzió rendelkezései alá.

A visszleszámított agrárváltók lejártakor az érdekelt bankok a lejárt váltók értékének felét kötelesek nyomban kifizetni, akár készpénzzel, akár pedig más váltóval, amelyen egy elfogadó és két zsráns szerepel.

Az érték másik felére új váltót kell adnia. Itt tesz némi engedélyt a Banca Nationala, amikor megengedi, hogy az új váltót az az adós állítsa ki, akinek nevére az eredeti váltó szót.

Ha ez nem vihető keresztül, úgy a banknak saját váltóval kell lefedeznie az érték másik ötven százalékát. Az egyes pénzüzetek ugyanannyi kamatot fizetnek, mint amennyit a konverziós törvény előír, azonban a kamatkülönbözetet kölcsön címén az érdekelt bank terhére írják.

Az egyes pénzüzetek elégedetlenek a Banca Nationala könnyítéseivel, amelyek végeredményben semmivel sem csökkentik a bankokra szakadt terhet. A pénzüzetek elhatározták, hogy energikus lépéseket tesznek arra nézve, hogy a pénzügyminisztérium találjon módot a különbözet fedezésére, illetve a bankok tehermentesítésére.

A hivatalos kimutatások egyébként arról számolnak be, hogy

a Banca Nationala-nál körülbelül hárommilliárd lej értékű agrárváltót helyeztek el a bankok, ami a váltótárca egyharmadát jelenti.

Ebből az összegből körülbelül egy és háromnegyed milliárd lej esik konverzió alá, tehát az államnak 875 millió lejes terhet kellene magára vennie.

A városi tisztviselők Titulescu-pótléka. Aradváros adminisztrációjában véget ért azoknak a tisztviselőknek az összeírása, akik jogszerűtlenül részesülnek a Titulescu-féle pótlék egyezményes alapon járó összegből. Egyelőre ez évben a követelések 40 százalékát folyósítja a városvezetés, amint az interimár-bizottság az erre vonatkozó előterjesztéseket jóváhagyja.

Leverte férje rekordját a híres pilótánő. Londonból jelentik: Amy Johnson, a világhírű pilótánő pénteken délután két órakor elérte a Fokvárost, s ezzel megjavította azt a rekordot, amelyet annakidején férje állított fel.

Beitolták a teherforgalmat a Luther-uccában. A Luther-ucca lakói azzal a kérelemmel fordultak a városvezetéshez, hogy az uccán keresztülmenő teherautó-forgalmat irányítsa másfelé, mert a súlyos teherautók és szekerek tökre teszik az aszfalt-burkolatot. Az interimár-bizottság oly értelemben határozott, hogy helyt ad a Luther-uccai lakók és háztulajdonosok kérelmének és a teherautó-forgalmat a Maros-uccán keresztül fogja lebonyolítani.

Halálos villamos-szerencsétlenség Metzben. Párisból jelentik: Metz városban súlyos villamos-szerencsétlenség játszódott le. Az egyik villamoskocsi kisiklott és felborult. Két utas meghalt, 30 pedig súlyosan megsebesült. A katasztrófa az egész városban izgalmat keltett.

Súlyos büntetés egy veszedelmes tolvajra. Az aradi törvényszék ma félevesi börtönre ítélte Berger Kristóf notérius tolvajt, akit ezúttal azzal vádoltak, hogy két radnai kereskedőt kifosztott. A bíróság büntetett előéletére való tekintettel rótt rá súlyosabb büntetést.

A legolcsóbb gyári áron árusítunk Női és férfi szöveteket, selymeket, Kész női kabátokat- és ruhákat. Gyári lerakat!

Serilana
MINORITA-PALOTA.

Revolveres csata egy budapesti mulatóban

az arab Don Juan dicsekvése miatt. — Tizenhat arab büntető expedíciója. — Egy halottja, több súlyos sebesültje van a harcnak. — A rendőrség bezárta a mulatót

Budapestről jelentik: Véres botrány színhelye volt a budapesti *Petit Algérien* nevű arab mulató, amely állandó találkozóhelye volt a magyar fővárosban letelepedett araboknak. *A véres incidensek következtében a rendőrség be is zárta a kávéházat.* Nem mindennapi érdekességü, szerelmi háttérü történet okozta a kávéház bezárását: Egy *Bachir* nevű arab fiatalember, aki nagy Don Juan hírében állott, gyakori látogatója volt a *Petit Algérien*-nek. Itt szokott eldicsekedni kalandjaival, amelyeknek női főszereplői legnagyobb részben természetesen fehér asszonyok voltak.

Lamaire-Arab nevű gazdag budapesti szőnyegkereskedő, aki szintén törzsvendége volt a kávéháznak, barátaitól értesült arról, hogy a fiatal *Bachir* gyakran hengegett azzal mulatózás közben, hogy sógornőjével, egy „fehér” nővel folytat viszonyt. *Lamaire-Arab* fivérére becsületének védelmében büntető expedíciót szervezett meg *Bachir* ellen. Az arabok előtt ugyanis szentség a jóbarát, testvér vagy rokon feleségének személye s ezért *szívvel-lélekkel indult el Lamaire-Arabbal* barátainak 15 főnyi csapata a büntető-expedícióra.

Kora reggel lepték meg lakásán a mit sem sejtő *Bachir*at, aki felett formális véstörvényszéket tartottak. *Bachir*, aki látta, hogy dicsekvéseiből komoly ügy lett, kétségbeesetten tagadta a szemére vetett dolgokat, mire a bírói úgy határoztak, hogy *magukkal viszik Bachir*at a *Petit Algérien*ba, ahol szembesítik *Lamaire-Arab* fivérével és annak „fehércsü” feleségével, valamint a tanúkkal, akik hallották az arab *Don Juan* dicsekvéseit. *Bachir* kénytelen volt követni a 16 arabot a mulatóba, ahol már várt rájuk *Seddig-Arab*, a szőnyegkereskedő fivére, valamint annak szép felesége. A tanúk is jelen voltak, akik szemébe mondták *Bachir*nak, hogy előtük dicsekedett azzal, hogy éjszakáit *Seddig-Arab* házában töltötte, mialatt a férj távol volt.

A pórujárta arab *Don Juan* látta, hogy ügye veszve van s ezért menekülni próbált.

Valutacsempészésért letartóztattak egy német bankárt. Düsseldorfból jelentik: A rendőrség letartóztatta a Barmani Bankverein volt igazgatóját, Schröder Vilmost, aki több mint félmillió értékű valutát csempészett ki külföldre.

Halálos házbeomlás Róma közelében. Rómából jelentik: Halálos házbeomlás történt az elmúlt éjszaka a közeli Arenella községben. A katasztrófiának eddig hét halott áldozata van.

Különös öngyilkosság Budapesten. Budapestről jelentik: Belár Istvánné, postaaltiszt felesége öngyilkossági szándékból faszenet rakott a tüzre. Az asszony nemsokára elszédült a szén-gáztól és a parázsra esett. A szerencsétlen asszony összegegett és holtan találták meg kandelója mellett.

Áramszünetelés. A villanytelep igazgatósága értesíti a n. b. fogyasztó-közönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt, folyó hó 20-ikán, vasárnap — kedvező idő esetén — az áramszolgáltatás szünetelni fog: Reggel 8—10 óráig a Strada Mocionl, Strada Ghiba Birta és Calea Aurel Vlaicu, valamint az ezen uccák által határolt részek; továbbá Gradiste, Pernyáva, Gáj és Ségában. Reggel 8—12 óráig a Bulevardul Carol, Bulevardul Dragalina, Malul Muresului, Calea Banatului, Piata Avram Iancu, Strada Metlanu, Piata Catedrala, Strada Bratianu, Strada Caragiale, Calea Saguna, valamint az ezen uccák által határolt részek.

azonban az arabok elvágták az utját. Erre *Bachir* hirtelen előrántotta revolverét és támadóra löst. Három arab nyomban összeesett, s közülük egy *Buzide* nevű ott a helyszínen meghalt. *Bachir* gyorsan felhasználta a zavart és ijedséget s elmenekült. Egy szomszédos házban rejtőzött el, de az arabok üldözőbe vették. Felmenekült a második emeletre, ahová szintén követték s mikor megtalálták, az egyik arab előrántotta revolverét és kétszer rálőtt *Bachir*ra. A golyók azonban egy másodemeleti lakónőt találtak: *Camille Beaucelle* francia hölgyet, akit súlyosan megsebesítettek.

Bachir és üldözői között valóságos revolverharc fejlődött ki, aminek során még néhány társát megsebesítette az elszánt arab *Don Juan*, míg végül két súlyos lövést kapott és sebesülten összerogyott. A harcuk a rendőrség vetett véget. A sebesülteket kórházba szállították, míg a sértetleneket nyomban letartóztatták. A budapesti arab tüzharcnak öt súlyos arab sebesültje, egy arab halottja és egy francia sebesültje van...

Buda László dr. humoros felolvasása a budapesti rádióban

Budapestről jelentik: Dr. Buda László főszerkesztő, a budapesti „Duna-Posta” hirlaptudósító iroda igazgatója, ma délután, romániai időszámítás szerint öt órakor, ragyogóan szellemes, mulattató és üdítő előadást tartott a stúdióban. Az előadást Aradon is széles körökben figyelemmel kísérték és élvezetes felőrást szereztek maguknak mindazok, akik dr. Buda rádióbeszédét végighallgatták. „Napi Jeremiáda” címen csillogó szatírával, groteszk humorral fűszerezve rajzolta meg egy budapesti család „repecebogárdi” nyaralásának karrikatúráját. Csucsurkáné főzési kísérletei, az örökké füstölő kémény, a férj nyaralási keservei; azután a szomszéd-gyermekek örökké sírása, a felnőttek esti „szerenádjá”, mind megannyi humorista szemmel meglátott, eleven szatíraju momentumok, amelyek a kifizetéses hivatalnok „drága” nyaralását, karrikatúrázák. Dr. Buda lebilincselő előadói modora, a patinás humor előadás vonzó érdekessége sokáig felejthetetlen lesz a rádió-hallgató közönségnek.

Botrány a svájci parlamentben

Rendőri karhatalommal távolították el az incidens provokáló kommunistákat

Bázelből jelentik: A genfi véres zavargások utóhullámai ma hangos botrányt provokáltak a parlamentben. A parlament éjszakai ülésén a szociáldemokraták és a kommunisták az ülés negyedórás felfüggesztését kérték az elesett szociálista és kommunista áldozatok feletti gyász jeléül. Az elnök elutasította az indítványt, mire a szociáldemokrata képviselők felálltak helyükről és elhagyták a parlament üléstermet. A kommunisták viszont a teremben maradtak és hangos botrányt provokáltak, mire az elnök kiutasította őket az üléstől. Egy kommunistát rendőri karhatalommal kellett eltávolítani, miután nem akarta többszöri felszólítás dacára sem elhagyni az üléstermet. A botrányos incidensek nagy feltűnést keltek az egész ország területén.

Uj telefonállomások Aradon

Az aradi közönség körében nagy érdeklődést váltott ki a telefonszolgálat lendületteljes fejlődése és az a körülmény, hogy november hó folyamán teljesen díjmentesen szerelik fel az új telefonkészülökeket. Ez a kedvezmény nagy tetszésre talált, ugyanarra, hogy a telefonkészülékek felszerelése anti kérelemek tömegesen érkeznek be a Telefonszolgálat aradi igazgatóságához. Az aradi telefonközpont építési osztálya a szerelők számát megkettőzte, hogy pontosan és a legnagyobb gonddal láthassák el a készülékek felszerelését.

November 1-től a következő új telefonállomásokat szerelték fel Aradon: 528: Apponyi Testvérek cipő- és uridivat-áruház (Bulevardul Regele Ferdinand); 337: Ugyvéd Kamara törvényszéki épület; 535: BaLEANU Mircea kapitány (Bulevardul Regina Maria 10.); 306: dr. Botis Aurel (Str. Sbl. Tampa 4.); 551: Cirici Aurel (Strada Colonel Pirici 3.); 474: Directiunea Generala M. A. T. (Bulevardul Regina Maria 1.); Dr. Demian Aurel ügyvéd (Strada Eminescu 28.); 143: Dumitrescu C. (Strada Dumbrava Rosie); 382: Gabos A. (Strada Baritiu 35.); 328: „Ica” harisnyagyár (Str. Ghiza Birta 17.); 485: Lengyel L. bitorraktár (Bulevardul Regina Maria 10.); 556: Madár Géza építész (Strada Grigorescu 4.); 434: Naschitz Márton (Strada Gh. Popa 1.); 403: Paszternák Márton (Strada I. Vulcan 15.); 544: Állatkivitelező Szindikátus (Strada General Berthelot 2.); 188: Seracu I. (Strada Gh. Lazar 20.).

Feketelista a rosszul fizető aradi lakókról

A háztulajdonosok szövetségének ülése

A másfél évtizedig tartott lakásinsze után az utóbbi esztendőben bekövetkezett a lakásbőség ideje. A lakásbőség nemcsak a nehéz megélhetési viszonyok következtében beállott rendkívüli takarékosággal függ össze, hanem mert a megtakarított tőke újabb új házak építésével akarja magát jövedelmezővé tenni, tekintettel arra, hogy a pénzintézetek az üzletelenség következtében nagyon alacsony betétkamatot fizetnek. Az új épületekben elég magasak a házbérek ami meglepetést kelt, mert hiszen az új bérlőházak tízenötévi adómentességet élveznek. Az általános elszegényedés miatt a középosztály újabb inkább a régi építkezési házakba költözik, mert ott alacsonyabbak a bérek. Sajnos, egyre több azoknak a száma, akik sem a régi, sem az új házakban nem fizetik pontosan a lakbéréket és mivel a kilakoltatási eljárás különösen Aradon rendkívül nehézkes, sokan hosszú ideig maradnak lakásukban házbérfizetés nélkül. Az aradi háztulajdonosok hónapokkal ezelőtt vezették a rosszul fizető lakók jegyzékét. A budapesti háztulajdonosok szövetsége most szintén összeíratta a rosszhiszemű, nemfizető bérlőket. Egyébként a magyar fővárosban e hónapban a költözködések simán folytak le, mert a háztulajdonosok számottevően mérsékelték a lakbéréket. Májusban még négyezren, most pedig csak kétezeren változtattak lakást.

Az aradi háztulajdonosok szövetsége tegnap elhatározta az alapszabályok olyirányú módosítását, hogy a szövetség hatásköre lényegesen módosul. Közölték, hogy a háztulajdonosoknak az árvizadó elleni felelősségét felsőbb helyen kedvezően intézték el. A szövetség figyelmezteti a háztulajdonosokat, hogy 1933-ban újabb öt évre vetik ki a házádót, tehát az adóvallomások pontosan adják be. A szövetségi tagok erről is díjtalan felvilágosítást kapnak. Elhatározták, hogy az üres lakásokról és üzlethelyiségekről kimutatást fognak vezetni. A szövetség a jövő hónapban tartja meg rendes közgyűlését, amelyen követelni fogja a házádók leszállítását. Kérdésünkre, hogy a szövetség rendszeresen nyilvántartja-e a rosszfizető aradi lakásbérlőket, igenlő választ kaptunk. Az elnökség könnyvet vezet a nála bejelentett, hánnyal fizető lakókról, akiknek nevét a háztulajdonosokkal bizalmasan szokta közölni és ez a módszer nagyon jól bevált.

SPORT KÖZLÖNY

Kitiltották a magyarországi sportolókat Romániából

Az összes tervezett vendégszereplés elmarad. — E hamarkodott határozat. —

Egészen váratlanul, minden előzmény és ok nélkül kitört a magyar-román sportháború, de most már olyan mértékben, melyhez példa eddig még nem volt. Most nem arról van szó, hogy nem engedik be a labdarúgókat, vagy a korcsolyázókat, hanem arról, hogy

Románia földjére egyetlen egy magyar sportember sem teheti be többé a lábát.

Általános és minden sportágra kiterjedő háborús állapot köszöntött be, mert a politika belekotárkodott a sportba.

Már több ízben foglalkoztunk azzal, hogy Magyarország és Románia válogatott ökölvívói november 26-án találkoznak, első válogatott mérkőzésen. A román szövetség örvendett a kapcsolat felvételének, minden a legjobb úton haladt, amikor aztán a magyarok a végleges megállapodást nyélbe akarták ütni, a román szövetség „nem”-ét mondott és csak a vasutas-válogatottak mérkőzését engedélyezték.

A tárgyalások most már csak erre a mérkőzésre irányultak, amikor váratlanul átirat érkezett a legfelsőbb sportszövetségtől, az UFSR-től az ökölvívószövetség címére. E levélhez mellékelve volt a központi sziguranca-hivatalnak a kolozsvári sziguranca-tól érkezett beszámolója, mely a magyarországi sportolók romániai kapcsolatairól szól.

A kolozsvári sziguranca a következő jelentést terjesztette Bucurestibe:

„Ugyanez történik a mi sportklubjainkkal is, melyek legtöbb esetben budapesti egyesületeket hívnak meg és nagyon ritkán más országbelit, holott ugyanolyan sporinívó csapatok vannak Csehországban, Jugoszláviában, Franciaországban és Ausztriában is.” „A magyar művészek és sportolók gyakori turnéja hazánkban nem áll a viszonyosság alapján, mert nem tudunk arról, hogy román művészt,

vagy román csapatot meghívtak volna szereplésre Magyarországra.” „Sőt a magyarországi irredentizmus vezetői propagandát csinálnak, hogy megakadályozzanak mindennemű művészeti és sportbeli kapcsolatot velünk, ami elvitathatatlanul bizonyítható a Pesti Hírlap „Flég volt” című cikkével.” „A fentiek bizonyítására mellékeljük a kolozsvári rendőrkvesztura 1932. július 11-iki jelentésének másolatát, amelyből kitűnik a magyarországi csapatok tulgyakort látogatásainak romboló hatása.”

A sziguranca átiratára mit válaszolhat mást a legfelsőbb romániai sportszövetség, mint azt, hogy megszakít minden kapcsolatot Magyarországgal? És az ökölvívó-szövetség sem tehet mást, mint hogy félbeszakítja a tárgyalásokat. A jéghokki idényt sem nyitják meg magyar csapattal s Pelle világbajnok sem mutatathatja be tudását Erdély közönségének.

A magyar ökölvívók, Énekes világbajnokkal az élén, a magyar jéghokkizók, Pelle világbajnok semmiestre sem veszítenek azzal, hogy az európai viszonylatban is gyenge román amatőr-ökölvívókkal, jéghokkizókkal, tornászokkal nem találkoznak. Énekes, a BBTE és Pelle találnak magukhoz méltóbb ellenfeleket nyugat felé, a magyar sportnak nem élet-szükséglet az erőszakolt kapcsolat. — de mi lesz a román sporttal, ha csak a gyenge ellenfelek barátságát keresi? Fejlődhet-e, ha könnyű ellenfelek legyőzésével szerez magának kétes értékű hírnevet?

A romániai sport Európában csaknem az utolsó helyen áll. Ezzel az új háborúval pedig azt mutatja, hogy nem is akar elkerülni onnan. Magyarország sportolói pedig ezután a romániai tanítás helyett az időt a további tanulásra és fejlődésre használhatják fel. Erre jó ez a sportháború.

Vasárnap teljes fordulót bonyolítanak le és ezzel véget ért az őszi bajnokság

Az ATE a Transylvania feletti esetleges győzelme esetén veretlenül végzi az első felvet. — Teljes forduló a többi csoportokban is —

Vasárnap Aradon az 1932—33. évi bajnokság őszi szezonjának utolsó bajnoki fordulóját játsszák le. Ez a vasárnap érdeklődés és fontosság tekintetében felülemelkedik az eddigiekre, mert a lejátszott nagy mérkőzés után, tavaszig megismervedik a táblázat. A legnagyobb érdeklődéssel kísért mérkőzés az ATE és a Transylvania között fog lejátszódni. A tornászok eddig hat meccset játszottak le és hat mérkőzésből összesen 10 pontot szedtek össze. A maximális pontszám megszerzésétől a tornászok együttesét két döntetlen ütötte el. Az ATE vasárnapi ellenfele a Transylvania, a lelkesedéséről híres, fiatal együttes lesz. A

két csapat között minden bizonnyal nagy küzdelem fog kifejlődni, mert az ATE a veretlenségét félti, a Transylvania az ATE legyőzésével akar újabb babérokat szerezni. A Gloria-pályán a nagy mérkőzések előtt, a Hakoah és a Soimi csapatai fognak megmérkőzni. A Hakoah a hatodik, a Soimi a hetedik. A Hakoah 4, a Soimi három pontot szerzett.

Az AAC-pályán a sárga-fehérek az utolsó helyen lévő Tricolorral, míg az Olimpia az Unirea-val mérkőzik meg. Az I. osztályu mérkőzéseken kívül, ugy a második kategóriában, mint az ifjusági bajnokságban és a szövetségi díjmérkőzések során is teljes forduló lesz.

O Nem üzlet a Nemzeti Bajnokság. A Nemzeti Bajnokság anyagilag nem minden egyesületnek kedvezett. A tizenhárom csapat közül az őszi fordulót deficitel végezte a Soimi, a TMTE, a Brasovia és a Ripensia.

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Budapestben a következő újságárusoknál kapható:
A „Hungaria” nagyszálloda újságárusánál.
A „Garlton” szálloda újságárusánál.
A Keleti pályaudvar főcsarnokában levő nagy újságárusban.

O Elhalasztották a Toldi klubvacsoráját. A Toldi Club elnöksége tisztelettel értesíti a tagjait, hogy a ma estére tervezett klubvacsoráját a jövő szombaton tartja meg az Ignaros Otthon emeleti kistermében.

O Magyar csapat az olaszok ellen. A sorozatos tréningek után, a magyar válogatott valószínűleg a következő összeállításban vesz fel a küzdelmet: Hada—Korányi, Biró—Baráthy, Sárosi, Lázár—Markos, Cseh, Jakube, Bihámy, Déri. — Pozzo, az olasz szövetség kapitány fiatal játékosokat, csillagokat állít a csapatba.

IPAROS-OTTHONBAN vasárnap, nov. 20-án, **TARKA-EST.** este pontosan 9 órakor

3 óra kassza. Belépő-díj 20.— lej
Az Otthon családi adókkal és zene-
összejövetele. díjjal együtt.

**Előadás után
tánc!**

8945

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Románia háborus adóssága Európának hét negyven milliárd lej milliárd dollár háborus tartozása van Amerikában

Európának mintegy tíz államát rendkívül mértékben foglalkoztatja az a kérdés, hogy Amerika teljesíti-e a legnagyobb európai államok kívánságát: elengedi-e a háborus kölcsönöket, amelyeknek teljes összege most hét milliárd dollárt tesz ki. Ez az összeg leire átszámítva egy billió és százkilencven milliárd, a mely meghaladja Románia egész nemzeti vagyonát. Az Aradi Közlöny megállapította, hogy Románia összes külföldi adóssága 141 milliárd és 141 millió 299.622 ezer lej, amelyből a hadiadósságok összege 39 milliárd 583 millió 511 ezer 656 lej, tehát a hadiadósságokon kívül még 99 milliárd 99.3 millió 230.000 ezer lejjel tartozunk a külföldi államoknak. Ez utóbbi, csaknem százmilliárdos kölcsönök között szerepel az 1929-ben tizenhat államtól felvett stabilizációs kölcsön is, amelynek segítségével sikerült a lejt mai színvonalán tartani. A fentebb közölt negyven milliárdos hadiadósság következőleg oszlik meg: Angliának 19.497.084 fontsterling, Franciaországnak 532.287.757 aranyfrank, Olaszországnak 154.980.084 lira, az Amerikai Egyesült-Államoknak pedig 52.435.964 dollár. Románia ezenkívül, mint említettük, százmillió lejjel tartozik a külföldnek, amelyek között Anglia, Magyarország, Ausztria, Dánia, Svájc, Norvégia is szerepel. Mivel az angol font az utóbbi félv év alatt jelentősen veszített értékéből, Románia sokkal olcsóbban juthat a fonthoz és ezen a réven Angliával szemben fennálló tartozása majdnem 2 milliárd lejjel csökken.

Románia 1988. december végéig köteles volna törleszteni külföldi adósságait, tehát ötvenöt év alatt teljesen megszabadulna régi állami tartozásaitól, ha pontosan be bírná tartani az annuitásos törlesztési összegeket.

Az ötvenöt évre beosztott törlesztési részletek a következő tíz évben a következők: 1933-ban 6 milliárd 47 millió, 1934-ben 6 milliárd 57 millió, 1935-ben 6 milliárd 64 millió, 1936-ban 6 milliárd 77 millió, 1937-ben 6 milliárd 50 millió, 1938-ban 6 milliárd 57 millió, 1939-ben 6 milliárd 81 millió, 1940-ben 6 milliárd 68 millió, 1941-ben 6.79 millió, 1942-ben 6 milliárd 82 millió, 1943-ban 6 milliárd 71 millió.

Súlyos milliárdok terhei egy emberöltőn át

A törlesztési összegek a hitelezőkkel kötött megállapodás értelmében csökkenő tendenciát mutatnak és az utolsó évben, 1988-ban már csak 1.159.560.848 lejt kellene fizetnünk.

Ha tehát az európai adóállamok szolidaritást vállalnak Amerikával szemben és teljesen beszüntetik a háborus adósságok fizetését, akkor Románia negyvenmilliárd lejt takarít meg, illetve ennél valamivel kevesebbet, mert Romániának is vannak háborus követelések. Németországgal, Magyarországgal, Ausztriával és Bulgáriával szemben, amelyeket szintén el kellene engedni. Igaz, hogy ezek az államok az utóbbi években haladékokat kaptak az ugynevezett jóvátételi összegek részleteinek fizetésére, tehát ez Romániára nem jelent számottevő aktívát. Még abban az esetben is, ha Amerika egy évvel meghosszabbítja a moratóriumot a háborus kölcsönökre, ez is többmilliárd lejt megtakarítást jelent Romániának 1933-ban. Az esetleg elengedhető negyven milliárd lejt háborus adóssághoz az ország egész gazdasági berendezkedését tökéletesen át lehetne alakítani, az ország fejlődése évszázadokra elkészítendő program alapján keresztülvihető volna és ezzel az ország 18 millió lakosa olyan jólétbe jutna,

amilyen csak a legoptimistább képzeletű írók regényeiben található. Igaz, hogy az ország jólétének elérésével egyidejűleg esetleg bekövetkezne az Amerikai Egyesült-Államok teljes csődje, ami az egész világot megrázó pénzügyi katasztrófát jelentene. Az alábbi kimutatás szerint — mint az Argus írja — az Uniónak a következő összegű követelése van Európa legnagyobb államaival szemben:

Az eladósodott Európa

Anglia tartozik 4.6 milliárd dollárral, 3.3 százalékos kamatozás mellett és ez 62 év alatt törlesztendő le. Franciaország negyvmillió dollárral tartozik és ez is 62 év alatt 1.6 százalékkal fizetendő ki. Olaszország a legalacsonyabb százalékkal kétmilliárd dolláros kölcsönt kapott, amely után csak 0.4 százalékos évi kamatot fizet és szintén 62 év alatt kell kiegyenlítenie adósságát. Belgium 1.8 százalékos 417 millió dollár, Jugoszlávia pedig egy százalékos mellett 62 millió dollár háborus kölcsönhöz jutott.

Az összes európai államoktól évente 260 millió dollár törlesztést kellene kapnia Amerikának és ebből kb. 170 millió dollár Angliát terhel. Lloyd George, Anglia volt miniszterelnöke kiszámította, hogy Amerika háborus követelése 4.5 annuitásos törlesztést alapul véve, hét milliárd dollárnak felel meg. (B. L.)

Rohamos árzuhanás az aradi búzapiacra

Nagy készleteket hoztak be a mai piacra

A mai hetipiac kétségtelenül legnagyobb szenzációja a buza rohamos árzuhanása volt. Az elmúlt pénteken még 600 lejes árnívón mozgott a buza, a mai hetipiacra pedig már 550—560 lejért lehetett búzát vásárolni. A falvakból egyébként nagy készleteket hoztak be a mai piacra és ez különösen annak tudható be, hogy a parasztság körében különböző rémhírek keltek szárnyra és így azután az eddig visszatartott búzakészletek eladásra kerültek.

Nem érdektelen megállapítani azt sem, hogy ez az árzuhanás alig 24 óra leforgása alatt következett be és hasonló esetre már régóta nem volt példa. Szakkörök véleménye szerint ennek egyik oka a nagyfokú üzletlenségben, mások szerint pedig a különböző kormányrendeletekben keresendő. Mint ismeretes, az utóbbi időkben hol importálásról, hol búzakeverésről volt szó és ezek az ellentétes hi-

rek megakadályozták azt, hogy üzlet fejlődjön ki búzában. Bucuresti-i jelentések szerint a kormány állítólag tervbe vette a buza magas behozatali vámjának leszállítását.

A mai hetipiac árai egyébként a következők voltak: Tojás darabja 1.80—2 lej, kövér liba párja 150—300, sovány liba párja 100—150, kövér kacska párja 90—140, sovány kacska párja 40—80, csirke 20—60, tyúk nagyság szerint 50—60, tehénturó kilogrammja 8—10, vaj 60—70, tej literje 4—5, tejföl 22—25, kel 1, bab 4—5, hagyma 3—4, fokhagyma 12—15, burgonya 2.50—3, savanyu káposzta 4—5, paprika 3 db. 1 lej. Terményárak: Buza q 550—560, árpa 250—260, zab 240—250, tengeri 150—160 lej. Élőállatok: Szarvasmarha kilogrammja 10—12, borjú 14—16, sertés 14—18. Takarmányárak: Széna q 110—120, lucerna 150—160, szalma 50—60.

= Hatalmas új vásárcsarnok nyílik meg Budapesten. Budapestről jelentik: Horthy Miklós kormányzó ma nyitotta meg ünnepélyes keretek között a Soroksári-úton nyolc millió pengő költséggel épült, hatalmas élelmiszer-vásárcsarnokot. A vásártelep 280.000 négyzetméter területen épült, külön dunai kikötője van, központi fűtéssel, szellőztető-készülékekkel és a modern technika minden alkalmazható vívmányával szerelték fel. A hatalmas vásártelepet hétfőn adták át a forgalomnak.

= Városi árlejtések. A városi interimár-bizottság elhatározta, hogy árlejtést hirdét a városi órák javítására. Ugyanakkor engedélyt adott Tripa Mihály vízüzemigazgatónak is, hogy a vízművek modern átépítéséhez szükséges 300.000 lej értékű vástraverzek beszerzésére ugyancsak árlejtést hirdessen.

Megszűnik a devizakorlátozás

Bucurestiből jelentik: Az Adeverul szerint, a kormány a devizaneheztségek miatt, mindinkább az import kontingentálásának gondolatával foglalkozik. Ebben az esetben nem lenne szükség a devizakorlátozásra sem és amennyiben a közeljövőben a kontingentálást bevezetnék, úgy a devizakorlátozás az év végéig szünetelne.

= Magyarországon elsősorban a jó búzát exportálják. Budapestről jelentik: Mezőgazdasági körökben egyre erősebben nyilvánul meg az a kívánság, hogy engedjék meg a buza kivitelét, mert elég nagy feleslege van a lakosságnak. Azt is kívánják, hogy elsősorban a prima búzát kell exportálni, mert annak mindenütt magasabb az ára és ezáltal jelentékeny devizához juthat a Nemzeti Bank. A másodminőségű búzából is elég jó kenyér süthető. Hir szerint a kormánynak szintén ez a véleménye és a közeljövőben lehetővé teszik a buza kivitelét. Valószínűleg egyelőre havonta ezer vagon búzát fognak exportálni.

= Szemere Pál, az ismert, Bécsben élő magyar publicista közgazdasági lapjának, a Wiener Wirtschafts-Woche-nak legújabb száma ma jelent meg. A lapban Középeurópa ismert közgazdasági irnak és nyilatkoznak aktuális kérdésekről. Bucurestiből Max Auschnitt, a resicai művek igazgatója ír a romániai nehézipar problémáiról cikket. Ezenkívül értékes, közgazdasági cikkeket közöl az elsőrangú szerkesztett lap dr. Buday Kálmántól, dr. Dumba Konstantinról, a volt osztrák-magyar monarchia egykori washingtoni nagykövétől, Gallia Elemértől, az olasz-magyar kereskedelmi kamara elnökétől és számos más szakfektől. A rendkívül értékes, nívós lap Szemere Pál szerkesztőnél, Wien II., Taborstrasse 7. szám alatt rendelhető meg.

= Csak bejegyzett exportcégek kapnak devizát. Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala átiratot intézett a pénzügyminiszterumbhoz, annak érdekében, hogy csak azoknak az exportőröknek kivitelét engedélyezzék, amelyek ismert és bejegyzett cégek, továbbá egy kifogástalan bank nyújt számukra garanciát arról, hogy a devizát beszoigáltatják. Ez az intézkedés az exportőrök devizaszpekulációit hivatott megakadályozni.

= Kijavították a második kerületi rendőrség épületét. Az interimár-bizottság pénteki ülésén Barbus Victor dr. interimár-bizottsági tag felhívta Arad város vezetőségének figyelmét arra a körülményre, hogy a II. kerületi rendőrség épülete igen rossz állapotban van, sürgős javításra szorul. A bizottság elnöke utasította a mérnöki hivatalt, hogy intézkedjék az épület kijavítása érdekében.

RÁDIÓ KÖZLÖNY

Rovatvezető: Sztolár Jenő

A téli rádióvétel

Az elmúlt héten a vételi viszonyok nagyon megjavultak s olyan állomásokat is sikerült hallani, amelyeket ezelőtt csak nagy ritkán, vagy egyáltalán nem hallhattunk.

Az egymásután üzembe helyezett nagydólok valóságos versenyre kelnek egymással, egyik a másikat igyekszik túlhasogni. Már a kora délutáni órákban a legtöbb állomást nagy hangerővel halljuk.

Ezzel kapcsolatban a rádiótulajdonosok arra a meglepő tapasztalatra jutnak, hogy az eddig többé-kevésbé megfelelő szelektivitással bíró készülék már nem képes az egyes állomásokat szétválasztani. A legtöbbben persze a készüléküket hibáztatják, pedig az ok az egyre növekvő energiájú és számu adóállomásokban keresendő.

A gyakorlat azt mutatja, hogy még két nagy frekvenciás fokozattal, tehát három hangfólkörrel bíró készülék sem bír a szelektivitással. Az egyedül használható készülék típus az úgynevezett „szuper“-rendszerű, amellyel még 9 kc. távolságban fekvő állomásokat is biztosan szétválaszthatunk.

A téli megerősített rádióvétel nagy elegendősége a fading (elhalkulás). Bár az új adóállomások majdnem mind speciális, úgynevezett fadingmentes antennarendszert használnak, még mindig a legkellemetlenebb jelenség.

Budapest I. műsora három hullámhosszon hallható. Mint tudjuk, a tervbe vett magyar retele állomások egy része már elkészült. Így Magyaróvár 210 méteren 1,2 kw.-tal a késő délutáni órákban itt is jól hallható. Este azonban erős interferencia-fütyty kíséri. A második retele adó. Nyíregyháza szintén jól hallható. Sajnos, a mellette lévő brünni adó erősen túlkábítja. Rövidesen elkészül a miskolci és pécsi adó is.

Új román adó. Graciuvela, az új román adóállomás megkezdte kísérleti adásait. Az állomás 2000 méteren és egy kw. antennatelesítésménnyel dolgozik.

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, NOVEMBER 19.

Bucuresti. 13. Gramofon. 14. Gramofon. 18. Sibiceanu-zenekar. 20.40. Gramofon. 21. Rádiózenekar. 21.45. Siminescu énekesnő. 22.05. Rádiózenekar. — Budapest I. 10.15. Pathé gramofonhangverseny. 1. Déli harangszó. 1.05. Az 1. honvédegyalozozred zenekarának hangversenye. 5. A „Rádió Élet“ gyermekjátzóórja. 6. Novella. 6.30. Morvay Akos magyar nótákat zongorázik. 7. Mit üzen a rádió. 7.30. Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 8.45. Énekes István előadása az olimpiászról. 9.15. Vigjátékelőadás a stúdióból. „Egy tulbuzgó fiatalember“, Vigjáték 3 felvonásban. Majd: Berend Endre szalon- és jazzzenekarának, valamint Horváth Gyula cigányzenekarának hangversenye az Ostende-kávéházból. Kalmár Pál énekszámával. Budapest II. 7. Kristall gramofonhangverseny. — Bécs. 12.30. A Machek-zenekar szórakoztató zenéje. 14.45. Gramofon. 17.35. Hires művészek gramofonlemezei. 17.25. Mandolin-zenekar. 19.10. Régi bécsi hangok. A szimfonikusok hangversenye. 20.50. Vogellnt szakszofon- és Fritz zongoraművészek. 23.25. Werba-zenekar. — Belgrad. 12. Gramofon. 13.05. Rádiózenekar. 16. Kivánság-hangverseny. 17. Wunsche énekesnő áriaestje. 17.30. Rádiózenekar. 19.55. Gramofon. 23. Táncczene. — Berlin. 17.05. Zenekari hangverseny. 19.35. Brahms-dalok. 20.25. Gramofon-kabaré. 20.55. Offenbach: Hoffmann üfesi című daljátéka a magdeburgi színházból. — Brüsszel. 22. D'Albert: „Hegyek alján“ című operája a kir. színházból. — Kassa. 12.30. Gramofon. 13.30. Rádiózenekar. 18. Gramofon. 19.40. Dalok. Mor. Ostrava. 11. Katonazene. 12. Gramofon. 20.15. Fuvós zene. 21.40. Kromatikus harmonika. 22. A Wagner-citeratrió hangversenye. München. 20.25. Thomas: Mignon című operája. — Palermo. 21.45. Lehár: „Frasquita“ című operettje. Prága. 7.15. Zenés ébresztő. 12. Gramofon. 18.50. Gramofon. — Róma. 18.30. Gramofon. Táncczene. 21.45. Wolf-Ferrari: „A csintalan özvegy. operett. — Varsó. 19. Könyvü zene. 21. Prokofjev-művek a szerző zongora- és Willkomirski csellóművész előadásában. 21.55. Könyvü zene. 23. Chopin-művek. Utána: Táncczene.

VASÁRNAP, NOVEMBER 20.

Bucuresti. 11.45. Karének. 12. Dumitrescu-

zenekar. 13. Gramofon. 18. Marcu zenekar. Könyvü és román zene. 19.10. Marcu-zenekar. 20.40. Gramofon. 21. Masse: „Jeanette házassága“ című vigoperája. — Budapest I. 10. Hírek. 11. Refórmátus istentisztelet. 12. Nagyatádi Szabó István szoborleleplezési ünnepeének helyszíni közvetítése. Majd: A Budapesti Hangverseny Zenekar hangversenye. 3. His Master's Voice gramofonhangverseny. 4.45. Rádió Szabad Fgyetem. 5.30. A Gudi-mel-énekkar hangversenye. 6.15. „Hogyan készül a dzsungelvilág“. 6.45. Népszimulielőadás a stúdióból. „A cigány“. Népszimü 3 felvonásban. Itta: Szigligeti. 8.45. Sporteredmények. 8. „A bécsi operett mesterei“. A bécsi rádió műsorának közvetítése. A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. Utána 11.30. Sporteredmények. Majd: Berend Endre zenekarának, valamint Horváth Gyula cigányzenekarának hangversenye; Kalmár Pál énekszámával. Budapest II. 12. Róm. kath. istentisztelet. 4-4.45. Polydor-Brunswick gramofonhangverseny. — Bécs. 8.35. Ébresztő. 9. Gramofonhangverseny. 12.25. Szimfonikus hangverseny. 13.45. A Dostal-zenekar szórakoztató zenéje. 16.30. Reger: Esz-dur vonónegyese. 17.30. Recktenwald-zenekar. 23.45. Serenaders-jazz. Kober énekes. — Belgrad. 12. Gramofon. 13.05. Gramofon. 13.30. Rádiózenekar. 16. Gramofon. 17. Népdalok. 18. Gramofon. 21. Bécs. Majd: Cigányzene. Berlin. 16.45. Zenekari verseny. 19. Népdalok. 20.45. Max Reger: „A reményhez“ című zenés műve. — Brünn. 10. Egyházi zene. 18.40. Szymonowski: D-moll szonáta. 22.15. Dalok. 22.50. Gramofon. — Milano. 17. Könyvü zene. 20.10. Zenekari hangverseny. Gramofon. 21.30. Opera. — Pozsony. 17.15. Hangverseny. 18.30. Rádiózenekar. 22. Rádiózenekar fuvószenekarra. — Prága. 7.15. Zenés ébresztő. 12. Rádiózenekar. 16. Smetana: „Az eladott menyasszony“ című operája. 21.15. Fuvós zene. Utána: Gramofon és jazz-zene. Róma. 17.45. Zenekari és énekhangverseny. 21.30. Modern olasz zene. — Svájc Romand adó. 21. Zene. 21.30. Szólisták. 22.30. Lehár: Vig özvegyrésztetek. — Varsó. 13.15. A filharmonikusok szimfonikus hangversenye. — 17.25. Gramofon. 18.55. Könyvü zene. 21. Népszerű hangverseny. Utána: Táncczene.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVÁN

felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Az apró hirdetések díját ezavak szerint számíltjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés: szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LAKÁS.

KIADO a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben. 800

EGY-KEF és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás félórán kiadó. Cim az Aradi Közlöny fiókiadó-jában, a Minorita templommal szemben.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

12 és 6 SZEMÉLYES ezüst evőeszközök, ezüst gyertyatartók, ezüst tortatál, komplett szobaberendezések, szőnyegek, festmények, márkás porcellánok, szőrmebundák, disztárgyak, férfi kabátok, vitrinek, komódok, antik sarokszekrények, storeok, függönyök, asztalterítők, asztal és ágyneműek, fényképező gép, álló villanylámpák, fotelok, tükrök, ebédlőra, fali vitrinek, meissen és Neu Wien servisek, disztárgyak stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete, Str. Horia 1, (Széchenyi-utca) Neuman-palota. 1000

ELADO Porcellán fali mosdó, teleszes rádió, márvány oszlop, nagy üst, összekapcsolható asztal, női ruhák, kabátok, cipők, lehnemű, estélyi ruha és cipő stb. Megtekinthető d. u. 2-4 lg. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában. 3644

Olcsó tűzifa

Ötla. . . . L. 560.—
Száz kg. fűrésze L. 48.—

Auricht iatepen

(Gyermekkérbáz mellett) Cal. Vict. 1-2.
Olcsó fuvar és fűrészetés. Tel.: 69

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házmesternél.

EBÉDLŐSZÖNYEG, gyári szmirna, futószőnyegek és összekötő belföldi perzsa nagyon olcsón eladó. Str. Bratlanu 13. Háztelgyelónél a cim. 3942

HASZNALT, de jó állapotban levő vízvezeték kiöntő-kagyló, megvételre keresztek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadó-jába kérek.

CZERNOCZKY MIHALY cipészüzletében

Str. Eminescu 22. (Deák F.-u.) — „Merkur“ könyveskére is alanti árban vásárolhat: Téli időnyre erős anyagból készült női cipőt 250.— Lejért. Férfi magascipőt 280, 340, 380, 420, 480 L. Férfi baraa fál cipőt 340, 380, 420, 450 L. Gyermokecipők erős anyagból készült legolcsóbb árban, saját készítmény 8613

NEMZETI SZÁLLODA :: HOTEL NATIONAL

BUDAPEST VIII., József-körut 4., a Nemzeti Színházzal szemben. — Telefon: 320-30, 334-09, a HUNGARIA

NAGYSZÁLLODA Kényelmes, tiszta szobák. Hideg-meleg folyóvíz. vezetőse alatt. Központi fűtés, fürdőszobák, telefon világítójelzők.

Reggeliző-terem. ∞ Éttermek ∞ Dreher-söröző.

Polgári Árkai Figyelmes kiszolgálás. ∞ Egyágyas udvari szobák: P. 6, 7, 7.50, 8. Uccai szobák: P. 9, 10. Kétágyas szobák: 11, 11.50, 12, 14, 15, 17, 18. ∞ Kiránduló cserevonattal érkező t. vendégeknek a szobaárainkból 25 százalék kedvezményt nyújtunk.

GYORSAN PÉNZHEZ JUT, ha eladó ár-egységet beadja Salgóné bizományi üzletének Str. Horia (Széchenyi-utca) 1. Karácsonyi ajándéktárgyak iránt már most van érdeklődés s így sürgősen keresek ezüsttárgyakat, aranyne nyéket, disztárgyakat, keleti és gyári szőnyeget, szobaberendezéseket, márkás porcellánokat, zongorákat stb. 1000

ÜZLETTEK.

ÜZLETHALYISÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadó-jában.

Jöjjen hozzánk!

Meglátja érdekes! Arverésből, alkalmi véslekből, hagyatékokból származó ebédők, hálók, uriszobák, szalonnok rendkívül olcsón. Kas-rák 0, 1, 2, 3-as olson. Pérti- és női bundák, gardero szekrények, fehér butorok, összekapcsolható vaságyak, löször matrac 3 párna 950 lej. Amerikai íróasztal, amerikai redőnyös könyvszekrény. Tonet-székek 100 lej, ottomán 900 lej, stb. stb. COMISIO bizományi üzlet Eulev. Reg. Maria 9. — A velünk összekötésben álló temesvári zálogház 24 szobalék mellett folyóit kölcsönököt arany és ezüst tárgyakra, ékszerekre, valódi szőnyegek, írógépekre, stb., úgy, hogy ilyen tárgyaknak a zálogházba való eljuttatására megbízásokat ismételtelen elfogadunk.

KÜLÖNFÉLEK.

KÉRELEM a jószívű emberekhez! Nagy nyomorban levő beteg nő kéri a nemeszívű embereket, segítsenek rajta csekély adományokkal, hogy a lakbért kifizethesse s újra fedél alá jusson, mivel nem tudott fizetni és a házigazdája kiköltöztatta. Cime: Molnár Agnes, volt Sárosv-utca 1.